ΠΟΛΕΜΙΚΑ
ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΘΕΑΤΡΟ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ - ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΜΟΥΣΙΚΗ - ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Γ' ΧΡΟΝΟΣ—ΑΡΙΘ. 134
ΤΙΜΗ ΦΥΛ. ΔΡΧ. 4
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΣΤΥΔΑΜΑΝΤΟΣ 15
Τηλέφωνο 71-730

ΣΑΒΒΑΤΟ 7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1940

Διευθυντής : Β. ΡΩΤΑΣ

Νικητήριο

Τοῦ Λεωνίδα Παυλίδη

Τὴν ὥρα τὴν ὑπέρτατη ποὺ θ' ἀνυψώσεις
θάλασσες χρυσοπόρφυρες τὰ λάβαρά σου
στὸ φῶς ἀνεμοκύμαντα νὰ διατρανώσεις
τῆς νίκης τὴ χαρὰ μὲ τὴ χαρά σου,

μὴν ἀπαυδήσεις στὴ θριαμβευτικὴ πορεία'
μὴ πεῖς πὼς ἔχεις φτάσει πιὰ στὸ αἴσιο σου τέρμα
καὶ νὰ κοπάσει ἡ ἀνθρώπινη σου ἀλαζονεία.
Μὰ στὸ θαμπὸ ποὺ θὰ προβάλλει γέρμα

κρατώντας δᾶδα τὴν ψυχὴ μὲς τὸν κυκλῶνα
τοῦ ἐρέβους θαρραλέος κι' ἄλλη φορὰ ξεκίνα
καὶ σκόρπα μὲς τὴ νύχτα γιὰ τὸ νέον ἀγῶνα
τῆς λευτεριᾶς τὰ ματωμένα κρίνα...

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΟΡΓΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΡΩΤΑ

Σ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν τόπο τὸν ἱερὸ πρωτόλαμψε τὸ φῶς τῆς Ἀλήθειας. Αὐτὰ ἐδῶ τὰ εὐλογημένα χώματα, θρεμμένα μὲ τὸ μέλι τοῦ ἥλιου, τὸ γάλα τοῦ γιαλοῦ καὶ τὸ αἷμα τῆς ἀνθρώπινης νιότης, ἔχουνε ξέχωρους χυμοὺς στὶς φλέβες τους. Ἐδῶ ἡ χαρὰ τῆς λευτεριᾶς καὶ τὸ θάρρος τοῦ πνεύματος πλάσανε τὸν περίλαμπρο μῦθο τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς θεᾶς τῆς Σοφίας, ποὺ ξεπετάχτη πάνοπλη ἀπ' τὸ κεφάλι τοῦ Διός. Κι' ἡ πίστη αὐτὴ ἡ παμπάλαιη στάθηκε ἡ ἀναμμένη πηγὴ ποὺ πλημμύρισε τὸν κόσμο μὲ ὀμορφιὰ καὶ μεγαλεῖο. Αὐτὴ κίνησε τὴν ὁρμὴ τῶν παιδιῶν τῆς γῆς ν' ἀγωνιστοῦνε ἐνάντια στὴ σκοτεινὴ ἀντίδραση τῆς ὕλης καὶ στὴν ὠμὴ βία τοῦ χάους. Πάλαψαν μὲ τοὺς γίγαντες τῆς ἡδονῆς καὶ τοὺς τιτᾶνες τῆς ἀσέλγειας, μὲ τοὺς ἑκατόγχειρες τῆς μαλακίας καὶ τοὺς δράκους τοῦ ἐγωϊσμοῦ.

Αὐτὴ φτέρωσε τοὺς λαμπροὺς ἥρωες ποὺ κατατρόπωσαν καὶ ὑπόταξαν τὰ σκοτεινὰ καὶ καταχθόνια τέρατα τῆς διαφθορᾶς, ποὺ ἀσκήμιζαν καὶ στρέβλωναν τὴν ὄμορφή μας πλάση.

Ἡ ἀναμμένη αὐτὴ πηγὴ ποτὲ δὲν στέρεψε ἐδῶ πέρα, ποτὲ δὲν ἔσβυσε τὸ ὡραῖο της φῶς. Κι' ἂν ἄλλαξαν οἱ καιροὶ καὶ πήρανε τ' ἀπάνω χέρι ὁλόγυρά μας οἱ σκοτεινοὶ θεοί, δούλευε ἡ πίστη αὐτὴ σὰν σπόρος γερὸς μέσα στὸ χῶμα καὶ φύτρωσε ξανὰ κι' ἀνθοβόλησε κ' ἔβγαλε τὴν περίλαμπρη μορφὴ τῆς Παναγίας. Νάτηνε πάλι ἡ πάνοπλη Παρθένα, ξεπεταγμένη ἀπὸ τὸ Πνεῦμα, κ' ἔχει κοντάρι της τὸ φῶς τῆς Δικαιοσύνης κ' ἔχει γι' ἀσπίδα της τὸ βρέφος τῆς Ἀγάπης. Αὐτή 'ναι ἡ ἴδια ἡ Ἀθηνᾶ ἡ παμπάλαιη κι' ἀνέκαθεν λατρεμένη θεὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Νάτηνε τώρα ἡ πάγκαλλη πολεμικὴ θεά, ποὺ ἄστραψε καὶ βρόντηξε καὶ χύθη πάνω ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδας λαμπρὴ στοὺς γαλανοὺς αἰθέρες, ξεσηκώνοντας τὸ λαό της μὲ τὴν κραυγή: «Ἐμπρὸς παιδιὰ τῶν Ἑλλήνων. Χτυπᾶτε τὰ τέρατα τῆς Βίας. Σῶστε τὴ λευτεριά, τὴν ὀμορφιὰ τῆς ζωῆς σας. Αὐτὸς ὁ ἀγώνας εἶναι ὅλα γιὰ ὅλα!».

Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς δὲν κάνει σύγχυση στὰ αἰσθήματά του. Ποτὲ δὲν πόθησε τὴ λευτεριὰ μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό του. Πουθενὰ δουλεία δὲν ἐστάθηκε, τὸν λέγον καιρὸ ποὺ ἐστάθηκε, τόσο ἀνθρώπινα ὑποφερτή, τόσο πολιτισμένη, ὅσο σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴ φιλελεύθερη χώρα. Πουθενὰ οἱ θεοὶ δὲν ἐπλάστηκαν τόσο ἀνθρώπινοι καὶ πουθενὰ ἡ θρησκεία δὲν ἦταν ἀπαλλαγμένη ἀπ' τὴ μαύρη μαγεία τόσο, ὅσο σ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ φωτεινὰ χώματα ποὺ λούζονται ἀπ' τὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ. Ὑπάρχει ἐδῶ μιὰ γηγενὴς ζωϊκὴ ἐνάργεια, ἕνας ζωηρὸς φυσικὸς παλμός, ἕνας θαρραλέος ἐντόπιος ρυθμὸς ποὺ ἐναρμονίζει σὲ ὀμορφιὰ τὰ πράγματα καὶ τὰ ὄντα. Κ' οἱ ἄνθρωποι ἐδῶ προσπάθησαν ἀνέκαθεν νὰ συνταιριάξουνε τὴ ζωή τους μὲ τὸν ὡραῖον αὐτὸν ρυθμὸ τῆς χώρας τους. Εἶχανε θάρρος καὶ χαρὰ ποὺ ποτὲ δὲν ἐφούσκωσαν τόσο ὥστε νὰ τοὺς ρίξουνε στὸ ὄργιο κ' εἴχανε τὴν τραγικὴν ἀντίληψη τῆς ζωῆς, ποὺ ποτὲ δὲν τοὺς ἐτρομοκράτησε τόσο, ποὺ νὰ ξεπέσουνε στὸν πανικό. Ἐδῶ ἐβγῆκαν ρητὰ ὅπως τὸ «πᾶν μέτρον ἄριστον» κ' ἐδῶ ἡ λατρεία τοῦ ὡραίου ἔγινε πίστη τοῦ λαοῦ.

Τὸ πῶς ὁ λαὸς αὐτὸς ἔχει πνεῦμα καὶ τὸ πνεῦμα του εἶναι ἐνάρετο καὶ πολιτισμένο τὸ πιστέψαμε πάντα, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ μάθαμε νὰ ξεχωρίζουμε τὶς ἀξίες τῆς ζωῆς. Μέσα στὴ φτώχεια καὶ τὴ στέρηση καὶ τὸν ξεπεσμὸ ὕστερα ἀπὸ τόσων χρόνων δουλεία, τὸν εἴδαμε νὰ ἐργάζεται πειθαρχημένα καὶ καλόκαρδα καὶ νὰ ἐκφράζει τοὺς πόθους καὶ τὰ ἰδανικά του μὲ τὰ ὡραιότερα ἄσματα τῆς γῆς, γιατὶ τὰ Ἑλληνικὰ δημοτικὰ τραγούδια εἶναι τὰ ὡραιότερα ἄσματα τῆς γῆς, ὅπως καὶ τὰ Ἑλληνικὰ ἀκρογιάλια εἶναι τὰ ὡραιότερα τοῦ κόσμου.

Κάθε λαός, ἄλλος περισσότερο ἄλλος λιγώτερο, ἔχει τὴν ἱστορία του καὶ τὰ ἰδανικά του. Δὲ θέλουμε νὰ ξεχωρίσουμε τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ μὲ ξιππασμένη ὑπερηφάνεια, ἀφοῦ ὁ ἴδιος αὐτὸς λαὸς εἶναι τόσο σεμνὰ φιλότιμος. Μὰ δὲ μποροῦμε νὰ μὴ βεβαιώσουμε τὴ γνώμη μας πὼς ὁ λαὸς ἐτοῦτος ἔχει μιὰ περίσσια χάρη, θεῖο δῶρο τῆς γῆς του, νὰ νιώθει τὸ μέτρο, καὶ ν' ἀγαπάει τὴ λευτεριά, δηλαδὴ τὴ δικαιοσύνη. Ἔχει μὲ μιὰ λέξη «Λεβεντιά». Καὶ τὸ ἰδανικό του γιὰ τὸ ἄτομο μέσα στὴν κοινωνία τὸ ἐκφράζει τὸ δίστιχο:

Ἤθελα νἄμουν ὄμορφος, νἄμουν καὶ παληκάρι
καὶ νἄμουν καὶ τραγουδιστής, δὲν ἤθελα ἄλλη χάρη.

Ὀμορφιά, ἀνδρεία, ποιητικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ τάλαντο, νὰ μιὰ φορὰ ἰδανικὸ ἀρκετὸ γιὰ νὰ γιομίσει μιὰ θνητὴ ζωή. Κι' αὐτὸ τὸ ἰδανικὸ δὲν εἶναι στὰ βιβλία, στὶς χρηστομάθειες ξερὸ γράμμα, οὔτε διδάσκεται στὰ σκολειά μας στεγνὴ θεωρία, παρὰ εἶναι αἴσθημα τοῦ λαοῦ καὶ τρόπος ζωῆς του. Γι' αὐτὸ μὲ ὅ,τι καταπιάνεται, τὸ κάνει μὲ ὀμορφιά. Στὴν εἰρήνη καὶ στὸν πόλεμο, μέσα στὴ μεγαλύτερή του δυστυχία καὶ στὴν πιὸ μεθυσμένη του ἀγαλλίαση, ποτὲ δὲν ξέπεσε οὔτε στὸ ὄργιο οὔτε στὸν πανικό, μὰ ἐκράτησε τὸ μέτρο, τὴν παράδοση τῆς ζωῆς του. Λὲς καὶ γνωρίζει ἀπόψω τὸ Θουκυδίδη καὶ τὸν περίφημο λόγο ἀπὸ τὸν Ἐπιτάφιο τοῦ Περικλέους «Φιλοκαλοῦμεν μετ' εὐτελείας καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας».

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἀκατονόμαστο ὄργιο τοῦ πολέμου, ποὺ ἔχει ρίξει τὴν ἀνθρωπότητα ὁ ἀγώνας τῶν Ἐθνῶν, ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς μπῆκε μὲ τὰ ὅλα του καὶ μπῆκε ὅπως αὐτὸς ξέρει, μὲ «λογισμὸ καὶ μὲ ὄνειρο» χορεύοντας. Κ' ἡ Παναγία ἡ Παρθένα, ἡ Ἀθηνᾶ ἡ «πρόμαχος», τοῦ παραστέκει στὸν τίμιον ἀγῶνα του κ' ἡ Νίκη ἡ μεγαλόχαρη τὸν στεφανώνει.

Β. ΡΩΤΑΣ

Τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα

Ψυχικὴ ἀνδρεία καὶ εὐθανασία

Τοῦ Πέλλου Κατσέλη

Ἀπὸ τὶς βουνοκορφὲς καὶ τὰ καταρράχια τῶν ὀροσειρῶν τῆς Πίνδου, τοῦ Γράμμου καὶ τοῦ Σμόλικα ἀντιλάλησε σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη ἡ ψυχικὴ ἀνδρεία τοῦ Ἕλληνα.

Ἐλευθερία καὶ τιμὴ εἶναι ἡ διπλῆ ψυχὴ τοῦ ἀγῶνα αὐτοῦ καὶ τῆς ἐποποιΐας ποὺ γράφεται μὲ αἷμα ἐκεῖ ψηλά, γιὰ δόξα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Σὲ πολλοὺς ξένους ἦταν ἕνα ξάφνισμα κι' ἕνα θαῦμα τὸ πῶς στηλώθηκε, μὲ μιὰ γνώμη καὶ μιὰ ψυχή, ἔτσι ὁλόρθα, ἕνα μικρὸ Ἔθνος ἐνάντια στὸν ἐφταπλάσιο βάρβαρο ἐπιδρομέα. Ὄχι ὅμως καὶ γιὰ κείνους ποὺ γνώρισαν τὴν ἀκαταμάχητη ὁρμὴ τοῦ αὐτόνομου Ἑλληνικοῦ πνεύματος, ποὺ δὲν πρόδωσε ποτὲς τὸν ἑαυτό του στὴ δύναμη τῆς βίας, ὅσο μεγάλη κι' ἂν ἦταν. Αὐτὴ εἶναι ἡ τρισένδοξη κι' ἀκαταμάχητη συνέχεια τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, αὐτὴ εἶναι ἡ κλήρα του ἐδῶ καὶ τρεῖς χιλιάδες χρόνια, πάνω στὴ μικρούλα τούτη γῆς «ποὺ δόξα ἔχει ἡ μαύρη πέτρα της καὶ τὸ ξερὸ χορτάρι».

Τὰ μνημεῖα τοῦ λόγου ἐκεῖνα ποὺ καθρεφτίζουνε ἐναργέστερα καὶ ἀκριβέστερα τὸν Ἑθνικὸ χαρακτῆρα καὶ τὶς ἀρετὲς τῆς φυλῆς εἶναι τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη καὶ τὰ Δημοτικά μας τραγούδια.

Μελετῶντας κανεὶς τὰ ἄφθαρτα τοῦτα δημιουργήματα τῆς Λαϊκῆς Μούσας βλέπει νὰ ὀρθώνονται σὲ στενὴ συναδέλφωση καὶ μὲ τὸ ἴδιο ψυχικὸ ἀνάστημα οἱ μεγάλες μορφὲς τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας μὲ τοὺς ἀγωνιστές μας τοῦ 21.

Οἱ ἴδιες ἀρετές, τὸ ἴδιο πνεῦμα τῆς ψυχικῆς ἀνδρείας γιὰ Τιμὴ καὶ Ἐλευθερία καὶ τέλος — ὅ,τι εἶναι θαυμαστὸ — ἡ ὁλόθερμη προσφορὰ τῆς μεγάλης θυσίας, τῆς ζωῆς τοῦ καθενὸς — ὅπως γίνεται καὶ σήμερα ἐκεῖ ψηλά, στὸ πεδίο τῆ μάχης.

Ἔτσι τὸ θέλησε ἡ μοῖρα, «τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος νὰ ζοῦνε πάντα μέσ' στὸ κρυφὸ μυστήριο τοῦ πολέμου», προσφέροντας τὴ ζωή τους γιὰ τὸ σωσμὸ τῆς Πατρίδας. Ἀπὸ τὸν Ὅμηρο ἀκόμα ὑψώνεται ἡ φοβερὴ τούτη κληρονομιά: «Ἐμᾶς ὁ γιὸς τοῦ Κρόνου ἀπὸ τὴ μιὰ διὰ μᾶς ἔδωκε σὲ μάχες καὶ πολέμους νὰ ζοῦμε πάντα ὡς τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ μᾶς φάει τὸ χῶμα» καὶ πὼς: «Ἐμεῖς στὴ γνώμη τοῦ Διὸς ν' ἀκοῦμε πρέπει π' ὅλους ὁρίζει, ἀνθρώπους καὶ θεούς. Ἕνα πουλὶ εἶναι ἀπ' ὅλα τὸ πιὸ καλό, νὰ πολεμᾶς γιὰ τὴ γλυκειὰ πατρίδα» ὡς τὸν Ἀρματωλὸ καὶ Κλέφτη τοῦ Δημοτικοῦ μας τραγουδιοῦ πού:

Ἐχετε θάρρος ἀπεικε
μὲ μιὰ πνοὴ σὰν τὴ βροντὴ
ὅσοι πιστοὶ ἐμπρὸς παιδιὰ
σήμερα γεννηθήκαμε
καὶ θὰ σωθοῦμε σήμερα.

Καὶ τὸν Ἐθνικό μας ποιητὴ Σολωμό, ποὺ ὑμνολογεῖ:

— Ἄπειρους λάκκους, ἄπειρους γεμί-
(ζουν οἱ νεκροί μας
Πέφτουμε ἐμεῖς τὸ ἔργο μας γιὰ τὴν
(Πατρίδα μένει
καὶ σ' ὅλα ζεῖ τὰ στήθη μας τούτη ἡ
(ἡ πνοὴ καὶ μόνη
— ἡ πνοὴ τῆς πατρίδας —
ποὺ φλόγα γίνεται φρικτὴ καθολικοῦ
(πολέμου».

Καὶ γιὰ νὰ συμπληρωθεῖ ὁ κύκλος τοῦ ἀθάνατου Ἑλληνικοῦ πνεύματος παραθέτουμε τὰ ἁπλά, μὰ τόσο ἀνδρικὰ λόγια τοῦ σημερινοῦ πολεμιστὴ ποὺ γράφει μέσα ἀπὸ τοὺς καπνοὺς τῆς μάχης τοῦ Τ. Τ. 724:

«Ἀγαπητὲ ἀδελφὲ Μανώλη, σὲ φιλῶ. Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ περιγράψω τὴ χαρὰ ὅλων μας τῶν στρατιωτῶν διὰ τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα τῶν συναδέλφων μας. Καθημερινῶς, ἀδελφέ, ὅλοι μας φωνάζουμε: Κάτω τὰ μακαρόνια! Θὰ τοὺς πετάξουμε ὅλους στὴ θάλασσα ὅπως ὅλοι μας εἴμαστε ἀποφασισμένοι νὰ σκοτωθοῦμε μέχρις ἑνός... Φίλησέ μου τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα».

Στὸ ὑψηλὸ τοῦτο χρέος νὰ πολεμάει καὶ νὰ θυσιάζεται κανεὶς γιὰ τὴν Πατρίδα χρωστάει τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος τὴν ὕπαρξή του καὶ τὴ λύτρωσή του, ἀνάμεσα ἀπὸ τόσες κρίσιμες καμπὲς τῆς ἱστορίας του. Αὐτὴ ἡ αὐτοθέλητη καὶ ἐλεύθερη προσφορὰ τῆς ζωῆς γιὰ Τιμὴ καὶ Ἐλευθερία ἐξηγᾶ τὸ θαῦμα τῆς Νίκης τοῦ Μαραθῶνα, τῆς Σαλαμίνας, τῶν Θερμοπυλῶν καὶ τοῦ 21 καὶ ὁρίζει τὴ μεγάλη Νίκη τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος τοῦ 1940 πάνω στὴν Ἀλβανία.

Τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας εἶναι ὄχι μόνο ἀπὸ τὰ βασικώτερα ἔμφυτα ὁρμήματα τῆς ἀντρίκειας ψυχῆς τοῦ Ἕλληνα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ θρησκευτικώτερα. Οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι πίστευαν βαθειὰ ὅτι ἡ ζωὴ τούτη εἶναι «τὸ πρῶτο καλὸ καὶ μέγα», ἀλλὰ καὶ πὼς τὸ μεγάλο αὐτὸ ἀγαθὸ δὲν τοὺς ἀνήκει. Εἶναι μιὰ ἀνεκτίμητη ἀξία ποὺ μπορεῖ νὰ τοὺς ξεφύγει ἀπὸ τὰ χέρια τους σὲ κάθε στιγμή. Γιὰ νὰ φανοῦν ἀντάξιοι τῆς ζωῆς αὐτῆς τὴν διαφεντεύουν πρόθυμα, ὅταν θὰ παραστεῖ ἀνάγκη, στὸ πεδίο τῆς Τιμῆς καὶ τὴν κερδίζουν μὲ τὸ θάνατο. Ἡ λαχτάρα γιὰ τὸ «εὖ ζεῖν» εἶχε τὸ τελικὸ συμπλήρωμά της στὸ «εὖ θνήσκειν».

Ἡ θεϊκὴ φωνὴ τοῦ Ὁμήρου ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων μᾶς εἰκονίζει τὸν ἀπάγω Κανόνα ζωῆς στὰ ἀκόλουθα περίφημα λόγια τοῦ Σαρπηδόνα στὸ φίλο του Γλαῦκο, ὅταν τὸν καλεῖ νὰ ἑτοιμασθοῦνε γιὰ νὰ μποῦνε στὴ μάχη:

— Μὰ ἀδέρφι, ἂν ἦταν ἀπ' αὐτὴ τὴ μά-
(χη νὰ σωθοῦμε
καὶ νὰ μὴ δοῦμε πιὰ ποτὲς γεράματα
(καὶ χαρο
τότες καὶ γὼ δὲ θἄτρεχα μπροστὰ νὰ
(πολεμήσω
μήτε καὶ σένα θἄστελνα στὴ δοξοδό-
(τρα μάχη,
μὰ τώρα ἀφοῦ μᾶς καρτεροῦν κι' ἔτσι
(θανάτου τύχες
χίλιες, ποὺ δὲ μπορεῖ κανεὶς θνητὸς
(νὰ τοὺς γλυτώσει,
πᾶμε, ἢ νὰ δώσουμε τιμὴ ἢ καὶ στοὺς
(δυό μας ἄλλος».

Νά ὅμως καὶ τὸ ἀντίστοιχο κείμενο στὴ Δημοτική μας ποίηση — μακρυνὸς ἀντίλαλος τοῦ ἐπάνω κομματιοῦ:

— Ἕνα πουλάκι κάθουνταν στοῦ Ζή-
(ρου τὸ κεφάλι
δὲν ἐλαλοῦσε σὰν πουλὶ σὰν ὅλα τὰ
(πουλάκια,
μὸν ἐλαλοῦσε κι' ἔλεγεν ἀνθρώπινη
(λαλίτσα:
«Ζῆδρο μου, σ' ἤσουν φρόνιμος, ἤσουν
(καὶ παλληκάρι,
κι' ἤσουν καὶ πρῶτος ἔπαρχος σ' ὅλα
(τὰ μοναστήρια
κι' ὅσα βουνὰ περπάτησες ὅλα βοτά-
(νια ἤταν
δὲν τὄζερες κακόμοιρε νὰ φᾷς νὰ
(μὴν πεθάνεις;
— Τί λὲς μωρὲ πουλάκι αὐτοῦ, γιατὶ
(μὲ καταρίεσαι;
Σαράντα χρόνους ἔζησα. Ἀρματωλὸς
(καὶ Κλέφτης,
κι' ἄλλους σαράντα νἄζουνα πάλι θὲ
(νὰ πεθάνω.
Δὲν τὄχω πῶς θὲ νὰ χαθῶ καὶ πῶς θὲ
(νὰ πεθάνω
μὸν τὄχω σὲ παράπονο καὶ σ' ἐντρο-
(πὴ μεγάλη
ποὺ θὰ τὸ μάθει ν' ἡ Τουρκιὰ νὰ πάει
(στὴν Ἀλασσῶνα
νὰ μοῦ χαλάσει τὰ χωριά, τ' ἔρημα
(διλαέτια
Καὶ θὰ τὸ ἔχω σ' ἀντροπὴν ὅπ' ἤμουν
(καπετάνιος»

Στὸ τραγοῦδι αὐτὸ τοῦ Ζήδρου, ποὺ εἶναι ἀπὸ τὰ καλλίτερα τῆς Δημοτικῆς μας Μούσας, μᾶς δίνεται ὄχι μόνον ἕνας ἔμμεσος ὕμνος γιὰ τὴν τιμημένη κι' ἐλεύτερη ζωὴ τοῦ Ἀρματωλοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ στητή, ἢ ὁλόρθη ψυχὴ τοῦ ἄντρα ποὺ βλέπει ἀτάραχος τὴν ἄβυσσο τῆς ἀνθρώπινης Μοίρας. Δὲν τὸν μέλει τὸ Ζῆδρο πῶς θὲ νὰ χαθεῖ καὶ πῶς δὲ νὰ πεθάνει. Τοῦτο εἶναι Νόμος καὶ θαρρετὰ ἀντικρύζει τὴν ἐπιταγή του. Μὰ τὄχει σὲ παράπονο, πῶς θὲ νὰ τὸ βάλει χάμω, αὐτός, ἕνα πολεμιστής, τώρα ποὺ χρειάζεται γιὰ τὸν «ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν ἀγῶνα». Ποιὸ Ἔθνος στὴν Ἱστορία του ἔχει νὰ δείξει τέτοια ποίηση, καθρέφτη ἑνὸς τέτοιου μεγαλείου ψυχῆς θρήσκας καὶ ἀντρείας;

Στὰ λίγα αὐτὰ δείγματα τῆς ἀπρόσωπης ποίησής μας, ποὺ ἐκφράζεται ἀπὸ κάθε ἄλλο εἶδος τοῦ λόγου καθαρώτερα ὁ γνήσιος χαρακτήρας ἑνὸς Ἔθνους, ὑψώνεται σὲ θαυμαστὴ συνέχεια τὸ Ἑλληνικὸ πνεῦμα, ὁρίζοντας σὰ μιὰ ζωντανὴ παρακαταθήκη ὄχι μόνον τὸ τιμημένο χτές, ἀλλὰ καὶ τὸ σήμερα καὶ τὸ Δοξασμένο Αὔριο τῆς φυλῆς μας.

Ἔτσι τὸ σημερινό μας ξεσήκωμα ἐνάντια στὸν ἐπιδρομέα, ποὺ προκάλεσε τέτοιο θαυμασμό, δὲν εἶναι κάτι τυχαῖο, ποὺ τὸ ὅρισαν οἱ περιστάσεις, οὔτε ἕνα τυχαῖο γεγονός, ἀλλὰ ἡ Ἐθνικὴ συνείδηση καὶ ἡ ψυχικὴ ἀνδρεία μιᾶς φυλετικῆς κληρονομικότητας, ποὺ μέσα ἀπὸ μάχες καὶ ἀγῶνες σκληροὺς χαλκεύτηκε ἐδῶ κι' ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες χρόνια.

ΠΕΛΛΟΣ ΚΑΤΣΕΛΗΣ

Διευθυντὴς Ἔρματος Θέσπιδος

Τά ἠθικὰ κέρδη τοῦ ἀγώνα

Τοῦ Κλέωνα Παράσχου

Ἐνῷ συνεχίζεται ἀλύγιστος καὶ ἀκάθεκτος ἀλλὰ καὶ τόσο σεμνὸς ὁ ἡρωϊκὸς ἑλληνικὸς ἀγώνας στὶς χιονοσκέπαστες βουνοκορφὲς τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας, ὅλο καὶ πιὸ ἔντονα καὶ βαθύτερα ἀντιλαμβανόμαστε τὴν ἠθικὴ σημασία του καὶ τὰ ἠθικὰ κέρδη ποὺ θ' ἀποκομίσουμε ἀπὸ ἕνα τέτοιο ἀγῶνα. Εἶναι, πραγματικὰ κέρδη ἀνυπολόγιστα. Τὰ αἰσθανθήκαμε, τ' ἀναμετρήσαμε ἀπὸ τὶς πρῶτες στιγμὲς τοῦ πολέμου, ἀλλ' ὅσο περνᾶ ὁ καιρός, τόσο πιὸ βέβαια καὶ βαρειὰ κατασταλάζουν στὶς συνειδήσεις μας. Ἂς μὴ φτάσουμε στὸ σημεῖο νὰ εὐλογοῦμε τὴ δοκιμασία ποὺ μᾶς ἔστειλε ἡ Μοῖρα· ἂς λέμε μόνο ὅτι, ὅπως ὅλα τὰ μεγάλα γεγονότα, στὴ ζωὴ τῶν ἀτόμων καὶ τῶν Ἐθνῶν, ἔτσι καὶ ὁ σημερινὸς πόλεμός μας, θὰ φέρῃ καρποὺς ἀνάλογους μὲ τὸ μέγεθός του. Θὰ εἶναι—καὶ εἶμαι γι' αὐτὸ σίγουρος ὅτι ὅλοι οἱ Ἕλληνες μποροῦν νὰ τὸ ποῦν χωρὶς τὸν παραμικρὸν στόμφο μιὰ γόνιμη δοκιμασία.

Εἶναι πάντα χρήσιμο, εἴτε γι' ἄτομα πρόκειται, εἴτε γιὰ Ἔθνος, νὰ γνωρίζει κανεὶς καλὰ τὸν ἑαυτό του. Σήμερα οἱ Ἕλληνες παίρνουμε τὴ βαθύτερη γνώση τοῦ ἑαυτοῦ μας. Καὶ ἡ γνώση ; Ὄχι ἀπ' ἐκεῖνες ποὺ λυγίζουν καὶ γονατίζουν καὶ δὲν ἀφήνουν, λές, στὸν ἄνθρωπο μηδὲ στάλα θάρρος, ἀλλ' ἴσα—ἴσα, ἀπ' ἐκεῖνες, ποὺ δίνουν πίστη καὶ φτερὰ καὶ ὁρμὴ γιὰ τὸ κάθε τί, καὶ γιὰ τὰ πιὸ δύσκολα ἔργα. Ἡ πίστη μας ζυγίστηκε στὴ πιὸ σίγουρη ζυγαριά. Ὅταν ἕνας λαὸς τόσο ὁμόθυμα διαδηλώνει τὴ θέλησή σου γιὰ ἐλευθερία καὶ κυρώνει τὴ θέλησή του αὐτὴ τόσο ἀτρόμητα καὶ σταθερά, δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ κανένα ἄλλο κριτήριο γιὰ νὰ κριθεῖ : ἐκρίθηκε στὸ ἀνώτερο κριτήριο.

Μέ τὶς ἀμφιβολίες δὲν ἔρχονταν νὰ μᾶς ποτίσουν κάθε τόσο, διάφοροι ξενομανεῖς καὶ ξενόπληκτοι !

Ὅσοι γνώριζαν τί θὰ πεῖ Ἑλλάδα καὶ Ἑλληνισμὸς, δὲν τοὺς πρόσεχαν· τοὺς κορόϊδευαν, τοὺς περιφρονοῦσαν. Οἱ λιγόπιστοι, ὅμως, χάναν καὶ τὴ λίγη πίστη ποὺ εἶχαν. Ὥστε ἔτσι λοιπόν ; Στὴν Ἀμερικὴ ὑπάρχουν καὶ τράμ ἐναέρια ; Καὶ στὴν Κοπεγχάγη οἱ δρόμοι εἶναι τρεῖς φορὲς πιὸ φαρδειοὶ ἀπ' τοὺς Ἀθηναϊκοὺς ; Καὶ τὰ καφενεῖα τῆς Βουδαπέστης εἶναι καθαρὰ σὰ σαλόνια ; Καὶ στὴ Νορβηγία σκέπτονται νὰ καταργήσουν τὴ χωροφυλακὴ γιατὶ ὅλοι οἱ πολίτες ξέρουν τὰ χρέη τους καὶ δὲν περνᾶ ἀπ' τὸ νοῦ κανένος νὰ κλέψῃ; Καὶ μπορεῖς νὰ γυρίσῃς ὁλόκληρη τὴν Ἑλβετία χωρὶς ν' ἀντικρύσῃς μήτε ἕνα ζητιάνο ; Ἀμ' ἡ φιλολογία τους, ἀμ' ἡ τέχνη τους, ἀμ' τὰ θέατρά τους, ἡ ζωή τους ; Μπρέ, μπρέ, μπρέ, τιποτένια ζούδια ποῦμαστε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ! Ἂς ἀνοίξει ἡ γῆς νὰ χαθοῦμε !

Εἶπα· μιλῶ γιὰ τοὺς λιγόπιστους· γιὰ τοὺς πασαλειμμένους μὲ μιὰ πρόχειρη καὶ παρδαλὴ μόρφωση καὶ ποὺ εἶναι οἱ ἀληθινὰ ἀμόρφωτοι σ' ἕνα Ἔθνος. Αὐτοὶ ξιππάζονταν, αὐτοὶ τέντωναν τ' αὐτιά τους γιὰ νὰ ρουφήξουν τὶς διηγήσεις γιὰ τὰ θαυμαστὰ καὶ τὰ καταπληκτικὰ ποὺ γίνονται «ἀλλοῦ», πιπίλιζαν σὰν τὴν πιὸ γλυκειὰ καραμέλα, τὴ λέξη «Εὐρώπη», τὸ εἶχαν μαράζι ποὺ δὲν ἦσαν Νορβηγοὶ ἢ Σουηδοὶ ἢ Δανοὶ ἢ δὲν ξέρω κι' ἐγὼ τί ἄλλο. Τώρα κι' αὐτοὶ ἀκόμα θ' ἀρχίσουν νὰ συνερχωνται ἀπὸ τὴν πλάνη τους. Θὰ βλέπουν ὅτι ἡ ἀξία τῶν λαῶν δὲ μετριέται μὲ τὸ ἂν εἶναι μεγάλοι ἢ μικροὶ σὲ ἀριθμό, ἂν κατοικοῦν στὴν ἄκρη ἢ στὸ κέντρο τῆς Εὐρώπης, μὲ τὸ ἂν ἔχουν ἢ ὄχι τράμ ἐναέρια καὶ αὐτόματα ἐστιατόρια, παρὰ μὲ ἄλλα κριτήρια, πολὺ ἀνώτερα ἢ μάλλον μ' ἕνα, τὸ ἀνώτερο ἀπ' ὅλα : μὲ τὴ θέληση νὰ μείνουν ἐλεύθεροι, νὰ μὴ σκύψουν τὸ κεφάλι τους καὶ στὴν πιὸ σκληρὴ βία.

Χωρὶς τὴ θέληση αὐτή, πολιτισμὸς δὲν ὑπάρχει, ἡ θέληση αὐτὴ δίνει τὸ πιὸ πλούσιο καὶ τὸ πιὸ ὑψηλὸ νόημα στὴ λέξη πολιτισμός. Μὲ τὴν ἴδια σεμνότητα ποὺ πολεμοῦν οἱ ἡρωϊκοί μας ἀγωνιστὲς στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μποροῦμε κι' ἐμεῖς νὰ λέμε ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαός, οἱ Ἕλληνες εἴμαστε πολιτισμένοι, ξεχωρίζοντας πολὺ καθαρὰ μέσα μας τὰ εἴδη καὶ τὶς σκάλες τῶν πολιτισμῶν. Καὶ πιθανόν, βέβαια, στὸ κατώτερο εἶδος τοῦ πολιτισμοῦ, στὸν ὑλικό, νὰ ὑστεροῦμε. Ἑκατὸ χρόνων μόλις

Στὰ Παρασκήνια

Μεγάλη κίνηση κι' αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα στὰ θέατρα. Ὁ θίασος τῆς Κρατικῆς μας Σκηνῆς ἐπανέλαβε ἀπὸ τὴν περασμένη Δευτέρα τὴν ὡραία ἐπιτυχία «Τὰ δημιουργηθέντα Συμφέροντα».

Τὴν ἐρχόμενη ἑβδομάδα, θὰ ἐπαναληφθεῖ ἀπὸ τὴν Λυρικὴ Σκηνὴ τοῦ Β. Θεάτρου, ἡ «Νυχτερίδα» τοῦ Στράους.

Τὴν ἐρχόμενη ἑβδομάδα, θὰ ἐπανα ληφθῇ ἀπὸ τὴ Λυρικὴ Σκηνὴ, τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου ἡ «Νυχτερίδα» τοῦ Στράτους.

Ὁ πρωταγωνιστὴς τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου κ. Αἰμίλιος Βεάκης, ἐμίλησε τὴ προπερασμένη Τρίτη, ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ε. Ο. Ν. μὲ θέμα «Ἡ Ἑλλὰς συνεχίζει τὴν ἱστορία της».

Ὅπως πληροφορηθήκαμε, ὁ κ. Βεάκης, θὰ συνεχίσει τακτικὰ κάθε Παρασκευή, τὶς ὁμιλίες του αὐτές, ἀπὸ τὸ Ραδιοσταθμὸ τῆς Ε. Ο. Ν.

Τὸ ἑστιατόριο τῶν ἀνέργων ἠθοποιῶν συνεχίζεται κανονικά, παρέχοντας 700 μερίδες φαγητοῦ τὴν ἡμέρα. Γίνονται προσπάθειες, γιὰ ν' αὐξηθεῖ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν μερίδων.

Ὁ θίασος τῆς κ. Ἀνδρεάδη, ἀπὸ τὴν περασμένη Κυριακή, παίζει στὸ καινούργιο θέατρο «Κεντρικό»,τὸ ἔργο τοῦ Ἄγγλου συγγραφέα Ὄστιν Στρόγκ «Μετὰ τὴ Νίκη» ποὺ σημειώνει πολλὴν ἐπιτυχία. Στὸ ἐρχόμενο φύλλο θὰ γράψουμε εἰδικὴ κριτικὴ γι' αὐτό.

Ἡ κ. Ἀνδρεάδη σ' ὅλες της τὶς ἐμφανίσεις καταχειροκροτεῖται.

«Τὰ Πολεμικὰ Παναθηνήαια τοῦ 40», ποὺ παίζει ὁ ἡμικρατικὸς θίασος τῆς Κοτοπούλη, σημειώνουν καθημερινὰ ἀγριες πιέννες. Τὴν περασμένη Κυριακὴ ἡ ἀστυνομία ἀναγκάστηκε νὰ ἐπέμβει καὶ νὰ κλείσει τὰ ταμεῖα, ἀπὸ τὸν πολὺ κόσμο. ποὺ ζητοῦσε εἰσιτήρια.

Ὁ θίασος τοῦ κ. Ἀργυροπούλου, ἀφοῦ ἔγινε ἐπιθεωρησιακὸς καὶ πλουτίστηκε μὲ νέα στελέχη ἔδωσε χτὲς τὴν πρώτην, τῆς νέας ἐπίκαιρης ἐπιθεώρησης τοῦ κ. Χρ. Γιαννακόπουλου, μὲ μουσικὴ τοῦ κ. Γ. Κυπαρισσηνοῦ, "Ζαχαρίας ὁ Πατριώτης!....». Πρόκειται γιὰ μιὰ σειρὰ ἀπὸ νούμερα καὶ σκηνές, μὲ μιὰ ἐσωτερικὴ μεταξύ τους σύνδεση, ποὺ σ' αὐτὰ πρωταγωνιστεῖ τὸ πρόσωπο τοῦ Ζαχαρία, τοῦ γνωστοῦ — κι' ἀπὸ προηγούμενο ἔργο — αὐτοῦ ἥρωα, τοῦ Γιαννακόπουλου.

Τὸ ρόλο τοῦ Ζαχαρία τὸν παίζει ὁ κ. Ἀργυρόπουλος.

Χθὲς τὸ βράδυ, δόθηκε ἡ πρώτη τῆς νέας ἐπιθεώρησης τῶν κ. κ. Σπυρόπουλου, Παπαδοῦκα μὲ μουσικὴ Ι. Ριτσιάρδη, «Τὸ Τσαροῦχι!», ἀπὸ τὸ θίασο Ο. Ριτσιάρδη, Μηλιάδη, Πρινέα. Στὴν ἀρχὴ εἶχε ἀποφασισθεῖ νὰ δοθεῖ τὴν περασμένη Τετάρτη, ἀλλὰ ἀναβλήθηκε γιὰ λόγους τεχνικούς. Στὸ συγκρότημα αὐτό, συμμετέχει ἀπὸ χθὲς καὶ ὁ κ. Πέτρος Κυριακός, ποὺ ἐπανάλαβε τὴ συνεργασία του μὲ τὴν ἐπιχείρηση τοῦ κ. Σαμαρτζῆ. Μὲ τὴν πρόληψη τοῦ ἀγαπητοῦ στὸ κοινὸ αὐτοῦ καλλιτέχνη, ὁ θίασος τῆς «Ἀλάμπρας» γίνηκε ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλίτερα συγκροτημένους.

Στὸ θέατρο «Μοντιάλ» συνεχίζεται μὲ πολὺ καλὲς εἰσπράξεις ἡ «Ἐπίκαιρη πολεμικὴ Ἐπιθεώρηση» τοῦ κ. Χρ. Γιαννακόπουλου, φρεσκαρισμένη μὲ νέες σκηνές.

Τὸ θέατρο «Ἀλίκης» μὲ τὴν ἐπιθεώρηση τῶν κ. κ. Σακελλάριου-Εὐαγγελίδη μουσικὴ Θ. Σακελλαρίδη «Μπράβο Κολονέλλο!»....» ποὺ ἀνέβασε ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἑβδομάδα, κάνει ἀληθινὰ χρυσὲς δουλειές. Ὅλα τὰ νούμερα ἀρέσουν καὶ καταχειροκροτοῦνται. Ἐξαιρετικὰ ἐπιτυχημένη εἶνε ἡ ἐμφάνιση τοῦ γνωστοῦ ποιητοῦ κ. Ὀρέστη Λάσκου, ποὺ ἀπαγγέλλει τὴν «Αἰθιοπιάδα», μιὰ καυστικώτατη σάτυρά του, γιὰ τὸν ψευτοκαίσαρα τῆς Ρώμης.

Ὁ ἴδιος ποιητὴς μὲ τὴν ἴδια ἐπιτυχία, ἐμφανίζεται καὶ στὸν κινηματογράφο («Ἔσπερο»), μὲ διάφορα ἐπίκαιρα σατυρικὰ ποιήματά του, γραμμένα στὸ γνωστὸ ξεχωριστό του στύλ.

Τὸ περασμένο Σάββατο δόθηκε ἡ πρώτη τῆς νέας ἐπιθεώρησης «Μολὼν Λαβέ!» τῶν κ. κ. Ζ. Θάνου-Λώρη, μὲ μουσικὴ τοῦ κ. Κατριβάνου, στο κινηματοθέατρο «Βρεττάνια». Τὸ ἔργο ἄρεσε καὶ χειροκροτήθηκε πολύ. Ὅλοι του οἱ ἐκτελεστὲς μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς κ. κ. Αὐλωνίτη, Σπαρίδη, Κωνσταντίνου καὶ τὶς δίδες Βερώνη, Μ. Νικολαΐδου Ρ. Ρόζη, Ζ. Γκιουζέππε κλπ, καλεστήκανε πολλὲς φορὲς στὴ σκηνή.

Ὁ θασος «τῶν 60 πρωταγωνιστῶν» ποὺ συγκρότησε τὸ Σωματεῖο τῶν Ἠθοποιῶν, στὸ θέατρο «Ὀλύμπια», ἐργάζεται πολὺ καλά. Ἡ ἐπιθεώρηση «Ἀέρα Παιδιά...» ποὺ παίζει ἔχει πολλὲς ἐξυπνες καὶ πρωτότυπες σκηνὲς ποὺ ἀρέσουν στὸ κόσμο ὑπερβολικά.

Ὁ πόλεμος, εἶχε ἀποτέλεσμα, νὰ σταματήσουν οἱ περιοδεῖες τῶν διαφόρων θιάσων στὶς ἐπαρχίες. Τώρα, ποὺ τὰ πράγματα κάπως ἡσυχάσανε, ἀρχισαν νὰ γίνωνται μερικὲς ζημώσεις, γιὰ τὴ συγκρότηση θιάσων, ποὺ θὰ περιοδεύσουν στὶς ἐπαρχίες τῆς Πελοποννήσου.

Ὁ συνεργάτης μας κ. Τάσος Θεοδοσόπουλος, πρόκειται τὶς ἡμέρες αὐτὲς νὰ ὑπογράψει συμβόλαιο μ' ἕνα νέο ἐμπορικοτεχνικὸ ἐρηθικὸ συγκρότημα, γιὰ τὸ ἀνέβασμα μιᾶς ἐπίκαιρης ἐπιθεώρησης, ποὺ ἔγραψε, καὶ ποὺ ὁ προσωρινός της τίτλος εἶνε «Πολεμικὸς Ἀντίλαλος». Τὸ ἔργο θὰ δοθεῖ σὲ σειρὰ πολλῶν παραστάσεων καὶ οἱ εἰσπράξεις του θὰ διατεθοῦν γιὰ τὴ «Φέλλα τοῦ Στρατιώτη» καὶ ἄλλους πολεμικοὺς σκοπούς.

Πέντε νέοι, θίασοι,πρόκειται τὶς ἡμέρες αὐτὲς νὰ συγκροτηθοῦν ἀπὸ τὸ Σωματεῖο τῶν Ἠθοποιῶν.

Ὁ ἕνας, ποὺ θ' ἀρχίσει τὶς παραστάσεις του, τὴν ἐρχόμενη ἑβδομάδα, θὰ στεγαστεῖ στὸ κινηματοθέαρτο «Οὔφα» τῆς πλατείας Συντάγματος. Ὁ ἄλλος θὰ ἐργαστεῖ σὲ κάποιο συνοικιακὸ θέατρο τῆς Πρωτεύουσας. Δυὸ ἄλλοι, θὰ περιοδέψουν στὶς ἐπαρχίες, ὁ ἕνας στὴ Θεσσαλία, κι' ὁ ἄλλος στὴν Πελοπόννησο. Τὸ δραματολόγιό τους θ' ἀποτελεστεῖ ἀπὸ ἔργα ποὺ θὰ τονώνουν τὸ ἐθνικὸ φρόνημα.

Ὁ τελευταῖος θὰ παίζει σ' ἕνα θέατρο τοῦ Πειραιᾶ, κατὰ τὰ Χριστούγεννα.

ΣΤΟ ΚΑΦΦΕΝΕΙΟ ΤΩΝ ΗΘΟΠΟΙΩΝ

— Καὶ τὰ ἄρματα Θέσπιδος;
— Κυνηγοῦν κι' αὐτὰ καθάρματα.

Τοῦ κ. Ἄλκη

Ἑπτὰ ἡμέρες Ἑπτὰ νύχτες

Πῶς οἱ Ἑλληνίδες ὑπηρετοῦν τὸν ἀγῶνα

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟ

Μπαίνοντας στὸ λαμπρὸ μας Νοσοκομεῖο βλέπουμε ἀδείους τοὺς μακρυούς τους διαδρόμους. Εἶνε ἡ ὥρα τῆς ἐπισκέψεως. Νὰ ὁ φίλος κ. Σμαραούνης, ὁ τόσο καλός μας χειροῦργος καὶ τόσο πρόσχαρος ἄνθρωπος, βγαίνει μὲ τὸ ἐπιτελεῖο του ἀπὸ μιὰν αἴθουσα, γιὰ νὰ μπεῖ σὲ ἄλλη. Τὸ γλυκό του χαμόγελο μᾶς δίνει θάρρος νὰ τόνε ρωτήσουμε:

— Τί κάνουν οἱ λαβωμένοι μας;

— Πᾶνε καλά. Τὸ ἠθικό τους εἶνε τέτοιο ποὺ τοὺς θεραπεύει νωρίτερα.

— Καὶ ἡ φυχαγωγία; Ἀκούσαμε γιὰ κυρίες, ποὺ ἔρχονται ἐδῶ καὶ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους. Βοηθοῦν πραγματικὰ σὲ τίποτα, ἢ ἀπεναντίας;

Δὲ μ' ἄφησε νὰ τελειώσω. Μοῦ μίλησε μ' ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν περιποίηση ποὺ κάνουν αὐτὲς οἱ κυρίες στοὺς λαβωμένους.

— Τώρα, ὅπου νᾶνε, θάρθουν. Θὰ τὶς δεῖς.

Στὸ βάθος σ' ἕνα δωματιάκι ἔχουν τὸ στέκι τους. Ἕνα τραπέζι. Μιὰ μεγάλη ντουλάπα ποὺ κάνει χρέη βιβλιοθήκης, καπνοπωλείου, μπουφὲ καὶ μικροῦ ἐμπορικοῦ.

Ἐνῷ κάνει αὐτὴ τὴν ἐπιθεώρηση ἀρχίζουν νὰ προσέρχωνται κυρίες καὶ κοπέλλες ντυμένες μὲ νόστιμες κακένιες στολές.

Σὰν νἄρχωνται ἀπὸ τὰ ἐμπορικὰ κρατοῦν πακέτα τυλιγμένα ποὺ τ' ἀδειάζουν ὅλα στὸ τραπέζι, καθὼς καὶ τὶς τσάντες τους. Κάθε μιὰ ἔχει τοὺς προστατευόμενους της, τὶς συμπάθειές της—ἂν ἐπιτρέπεται ἡ ἔκφραση— κάθε μιὰ ἔχει τὴ σάλα της. Κ' οἱ πληγωμένοι κάθε μέρα ἔχουν καὶ κάποια νέα μικροαπαίτηση. Ἄλλος θέλει καθρεφτάκι, ἄλλος σουγιᾶ, ἄλλος πίπα, ἄλλος πάστα γιὰ τὰ δόντια, ἄλλος...μιὰ φλογέρα! καὶ τί δὲ θέλουν τὰ καϋμένα τὰ παιδιά! Κ' οἱ κυρίες τῆς φυχαγωγίας τοὺς κουβαλοῦν ἀπ' ὅλα, πληρώνοντας κι' ἀπὸ τὴν τσέπη τους κι' ἀπὸ δωρεὲς κάθε μέρα.

Ἡ εὐγενικιά μου φίλη μοῦ κάνει τὸν ξεναγὸ — ὀνόματα δὲ γράφω γιὰ καμμιά, γιατὶ μόνες τους μοῦ τὸ ζήτησαν μὲ συγκινητικὴν σεμνότητα, ὁσο συγκινητικὴ εἶνε κ' ἡ ὑπηρεσία ποὺ προσφέρουν.

Νά μας, λοιπόν, φορτωμένοι μὲ πράματα στοὺς θαλάμους. Ὅλα τὰ κεφάλια στὰ κρεββάτια γυρίζουνε πρόσχαρα πρὸς τὸ μέρος μας.

— Καλημέρα παλληκάρια!

— Καλῶς ὡρίσατε!

Κι' ἀρχίζουν οἱ χαιρετοῦρες μὲ τὸν καθέναν χωριστά. Ὅλοι τους κατι περίμεναν, ἐδῶ κ' ἕναν καλὸ λόγο.

— Μούφερες τὸ σουγιά;

— Πῶς! Νά τον!. σ' ἀρέσει;

— Ὡραῖος εἶνε! Εὐχαριστῶ καὶ βάνεται νὰ κόψει κιόλα τὰ νύχιά του γιὰ νὰ δοκιμάσει ἂν εἶνε ἀκονισμένος ὁ σουγιᾶς. Μωρὲ, ξουράφι!

❁

Ἕνας θέλει νὰ τοῦ γράψει ἡ κυρία ἕνα γράμμα. Ἀμ' ἔπος, ἀμ' ἔργον: Κάθεται δίπλα του κι' αὐτὸς ὑπαγορεύει:

— Ἀγαπητέ μου, θεῖε Γιάννη, σοῦ γράφω ἐγὼ ὁ ἀνεψιός σου Κώστας. Μὰ θε πῶς εἶμαι τραυματισμένος στὴν Ἀθήνα.

Ἡ κυρία τῆς φυχαγωγίας:

— Στάσου, καϋμένε, ἔτσι ξερά;

— .....

— Δὲν εἶσαι περήφανος, δὲν αἰσθάνεσαι τιμημένος, δοξασμένος;...

Τὰ μάτια τοῦ στρατιώτη λάμπουν, χαμογελάει, δὲν τόξερε πὼς εἶνε δοξασμένος ὁ σεμνὸς νέος ποὺκανε ἁπλὰ τὸ χρέος του. Μ' ἀφοῦ πρέπει νὰ τὸ μολογήσει.

— Γράφε το λοιπόν. (Εἶμαι δοξασμένος τραυματίας τοῦ πολέμου καὶ σᾶς γλυκοφιλῶ ἐγὼ ὁ ἀνεψιός σου».

— Νὰ γράψω.πὼς εἶσαι ἐλαφρὰ πληγωμένος στὸ χέρι, γιὰ νὰ μὴν ἀνησυχήσουνε, ποὺ δὲ γράφεις μόνος σου;

— Ἀμ' ἂν ἤμουνα στὸ χέρι ἀλαφριὰ δὲ θὰ μὲ κατέβαζαν ἀπὸ κεῖ πάνω. Τί νὰ σοῦ κάνω ποὺ τὸ πῆρα στὴν κοιλιὰ καὶ λιγοθύμησα. Ντροπὴς δὲν εἶνε νὰ εἶπω πὼς γιὰ ἕνα χέρι πιάνω τὸ κρεββάτι;

Ἐπιτέλους πείθεται. ("Ὀλους ποὺ δὲ μποροῦν νὰ γράφουν, τοὺς βγάζουμε τραυματισμένους στὸ δεξὶ τὸ χέρι).

— Νὰ πεῖς στὴ μάννα μου τὰ χαιρετίσματα καὶ νὰ μὴ στενοχωριέται. Χαιρετῶ τὸ θεῖο μου τὸ Γιώργη, χαιρετῶ τὴν ἀδελφή μου τὴ Λευτεριά, χαιρετῶ τὴν ἀδερφή μου τὴν Κρινιώ»—ὄχι, τὴν Κρινιὼ σβύστηκε.

— Γιατί;

—Νὰ αὐτὴ τὴν ἔχουμε παντρέψει(!)

— Σὲ ἄλλον κανέναν;

— Ποιούς; σόλο τὸ χωριό;

Ὁ στρατιώτης στενοχωριέται, κοκκινίζει, γυρίζει τὸ κεφάλι ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά, ξεροκαταπίνει, τὸ βλέμμα του γλυκαίνει, τρέμουνε λίγο τὰ χείλη του —χαμόγελο καὶ παράπονο μαζί. Ἡ κυρία τὸν ἀφίνει νὰ συγκινηθεῖ πρῶτα καλὰ - καλὰ κ' ὕστερα, πιάνοντας τὸ χέρι του σιγώτερα.

— Πῶς τὴ λένε;

— Βαγγελιώ, καὶ τινάζεται ὁλόκληρος κ' ἐνθουσιασμένος γιὰ τὸ ξαλάφρωμα. Ἀποτελειώνει γρήγορα τὸ γράμμα πρὸς τὴν οἰκογένεια γιὰ νὰ ὑπαγορέψει ἕνα πιὸ μεγάλο στὴ Βαγγελιώ. Αὐτὸ ὅμως ἀνήκει στοὺς δυό τους....

Χαιρετοῦμε ἕναν-ἕναν, τοὺς ρωτοῦμε γιὰ τὸ χωριό τους, γιὰ τὸ μέρος ποὺ πολεμοῦσαν. Ὅλοι ἀπαντοῦν μὲ ἐνθουσιασμό. Βγαίνοντας ἀπὸ τὴ σαλα ἕνας ποὺ φαινότανε κοιμισμένος φωνάζει μὲ προσταγὴ καὶ παράπονο μαζί.

— Ἀδελφούλα! (Τὶς κυρίες τῆς φυχαγωγίας δὲν τὶς λένε ἀδερφὲς, ὅπως τὶς νοσοκόμες, παρὰ ἀδερφοῦλες). Μοῦπεσε ἡ πετσέτα μου!

Ἡ κυρία γυρίζει νὰ τοῦ τὴ δώσει Ὁ πλαϊνὸς ὅμως ξεμπροσταίνει:

— Ρὲ σύ, ἀφοῦ τὴν ἔρριξες μόνος σου χάμω!

Ὁ καημένος, μὴν ἔχοντας ἄλλην ἀπαίτηση ποθοῦσε νὰ τὸν χαϊδολογήσουν κι' αὐτὸν λιγάκι!

Βγαίνουμε ἀπὸ τὴ μιὰ σάλα γιὰ νὰ μποῦμε στὴν ἄλλη. Μ' ὅλον τὸν νοσο κομειακὸν ἀέρα ποὺ μυρίζει αἰθέρα καὶ ἰώδιο, μ' ὅλους τοὺς κρεββατωμένους ἄντρες στὶς σειρὲς τὰ κρεββάτια, ἡ ἀτμόσφαιρα ἔχει ἕναν τόνον χαρᾶς καὶ λεβεντιᾶς, λὲς κ' εἶνε γιομάτη ἀπὸ τὸ φρέσκο ἀγέρι τῶν βουνῶν ὅπου τὰ παιδιά μας πολεμοῦν.

Β. Β.

Στὸ ἐρχόμενο: Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ.

Τὰ φαιδρὰ τοῦ πολέμου

Τὸ Γεν. Ἰταλικὸ Στρατηγεῖο ἐξέδωκε τὸ ἑξῆς ἀνακοινωθέν :

«Οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ Ἰταλοῦ στρατηγοῦ, ὅστις ἐξετάζων τοὺς λόγους τῆς συμπτύξεως τῶν ἐνδόξων στρατευμάτων μας εἰς τὸ ἑλληνικὸν μέτωπον ἀπέδιδε αὐτοὺς εἰς τὸ ὅτι οἱ Ἰταλοὶ εὑρέθησαν ἀνέτοιμοι εἶνε ψευδεῖς. Ὁ Ἰταλικὸς στρατὸς ἦταν πανέτοιμος διὰ νὰ προελάσῃ, ἕτοιμοι δὲν ἦσαν οἱ Ἕλληνες διὰ νὰ παραδοθοῦν. Ἐξ αὐτοῦ καὶ ἡ ὑποχώρησίς μας».

❁

Ραδιοφωνικὴ ἐκπομπὴ ἀπὸ τὰ Τίρανα :

Εἶνε ψεῦδος ὅτι οἱ Ἰταλοὶ κατέλαβον διὰ τῆς βίας τὴν Ἀλβανίαν. Εἶνε ἀνακριβὲς ὅτι ἐξήσκησαν ποτὲ πίεσιν ἐπὶ τῶν Ἀλβανῶν. Αὐθορμήτως ἡμεῖς οἱ Ἀλβανοὶ παρεκαλέσαμεν τοὺς Ἰταλοὺς νὰ καταλάβουν τὴν χώραν μας καὶ τὸν Ντοῦτσε νὰ εὐδοκήσῃ νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Ἰταλίας τὸ στέμμα τῆς Ἀλβανίας. Ἀπόδειξις ὅτι ὄντως ἔχουν τὰ πράγματα εἶνε ὅτι τὰ ἀνάκτορα τοῦ πρώην Βασιλέως τῆς Ἀλβανίας Ἀχμὲτ Ζώγου διετέθησαν πάνυ εὐγενῶς ἀπὸ τὴν Ἰταλικὴν κυβέρνησιν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν διὰ τοὺς Ἀλβανοὺς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ τραυματισθοῦν κατὰ τὰς ἐναντίον τῶν ἐπιδρομέων Ἑλλήνων μάχας. Ὅσο γιὰ τοὺς Ἀλβανούς, οἵτινες θὰ εὕρουν ἔνδοξον θάνατον μαχόμενοι ὑπὲρ ἐπεκτάσεως τῆς Ἰταλικῆς κατοχῆς καὶ πέραν τοῦ ἀλβανικοῦ ἐδάφους, ἂς τοὺς κλαῖνε οἱ μαννάδες ποὺ τοὺς γεννήσανε.

❁

Ἰταλικὸν ἀνακοινωθὲν ποὺ ἐξεδόθη εὐθὺς μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Πρεμετῆς ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα :

«Ἐπειδὴ οἱ "Ἕλληνες ἰσχυρίζονται ὅτι αὐτοὶ πρῶτοι ἀνήγγειλαν τὴν κατάληψιν τῆς Καρυτσᾶς, ἐνῷ, ὅπως γνωρίζουν ὅλοι οἱ καλῆς πίστεως ἄνθρωποι, πρῶτον τὸ Ἰταλικὸν Στρατηγεῖον ἀνεκοίνωσεν τὴν εἴσοδον τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς μίαν πόλιν ἀναξίαν λόγου καὶ στερουμένην κάθε στρατηγικῆς σημασίας, ὅπως ἡ Κορυτσᾶ, σπεύδομεν ν' ἀνακοινώσωμεν ὅτι καὶ ἑτέρα πόλις τῆς Ἀλβανίας ἐγκατελείφθη παρ' ἡμῶν, ἡ Πρεμετὴ καὶ ὅτι ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς κατέλαβεν αὐτήν. Ἂς μὴ καυχησιολογοῦν λοιπὸν οἱ "Ἕλληνες ὅτι πρῶτοι δῆθεν αὐτοὶ ἀναγγέλλουν τὴν εἴσοδον τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων, εἰς τὰς ἐγκαταλειπομένας παρ' ἡμῶν πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία».

❁

Τὰ αἰνίγματα τῶν εὐζώνων ε

Ντουφέκι ἔχει
Τσολιὰς δὲν ἔν'
Κανόνια ἔχει
νὰ ρίξει δὲν ξέρ'
Ἀθλητὴς δὲν ἔν'
Μαραθωνομάχους βγαίν'
Τί ἔν ;

❁

Ὀ φ α ν τ ά ρ ο ς—Φασοῦλι φασοῦλι γιομίζει τὸ σακκοῦλι. Τί εἶνε;

Ὀ ε ὔ ζ ω ν ο ς.—Τοῦ ξέρ'....Ἑκατὸν ἐδῶ, διακόσιους ἐκεῖ, πεντακόσιους παρατέρα, χίλιους παρακάτω σὲ λίγο θὰ γιομίσ' οὔλη ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ Ἰταλοὺς αἰχμαλώτους.

❁

Τηλεγράφημα τοῦ Σοντοῦ πρὸς τὸν Μουσσολίνι :

«Ὑποχωροῦμεν γενναίως.

Σοντοῦ».

Ἕτερον τηλεγράφημα τοῦ Σοντοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Μουσσολίνι :

«Συνέλαβον καταπληκτικὸν στρατηγικὸν σχέδιον μέλλον ἐφαρμοζόμενον νὰ τονώσῃ τὸ ἠθικὸν τῶν ἐνδόξων ἰταλικῶν στρατευμάτων ξηρᾶς καὶ θαλάσσης. Ἀναγγείλατε ψευδῶς καταβύθισιν ἑλληνικοῦ ἀντιτορπιλλικοῦ ὑπὸ ἡμετέρου ὑποβρυχίου. Στρατὸς ξηρᾶς ζητωκραυγάσει ὑπὲρ γενναίου ἰταλικοῦ στόλου. Ἀναγγείλατε ὁμοίως ὅτι ἡμέτερα στρατεύματα εἰσῆλθον ἑλληνικὸν ἔδαφος. Στρατεύματα θαλάσσης ζητωκραυγάσουν ὑπὲρ ἰταλικοῦ στρατοῦ. Ζητωκραυγαὶ τονώνουν ἠθικόν.Δι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ θέλων νὰ τονώσω τὸ ἠθικν μου ζητωκραυγάζω ὑπὲρ τῆς ἐξοχότητός σας ! Ζήτω ! ! !

Σοντοῦ»

❁

Ὀ φ α ν τ ά ρ ο ς.—Τὴν αὐγὴ μὲ τὴν (δροσοῦλα
ἐξεφύτωρσ' ἕνα ρόδο
Τὴν αὐγὴ μὲ τὴν δροσοῦλα
Ἐμαράθηκε τὸ ρόδο.
Τί εἶναι ;

Ὀ ε ὔ ζ ω ν ο ς.—Τοῦ ξέρ'. Ἡ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία ποὺ ἐξεφύτρωσ' στοῦ κεφάλ' τοῦ Μουσσολίνι στὶς 28 τοῦ Ὀχτώβρη καὶ στὶς 29 μαράθηκε.

❁

Ἀνακοινωθὲν τοῦ Ἰταλικοῦ Στρατηγείου :

«Καταγγέλλομεν ἐνώπιον ὁλοκλήρου τοῦ πολιτισμένου κόσμου τοὺς "Ἕλληνας ὡς ψεύτας ἀπὸ συνηθείας καὶ ἀνατροφῆς. Οὕτω ἐνῷ εἶχον δώσει ρῆ τὴν ὑπσχεσιν ὅτι οὐδέποτε θὰ εἰσέβαλον εἰς τὸ ἀλβανικὸν ἔδαφος, οὐ μόνον εἰσῆλθον εἰς αὐτό, ἀλλὰ καὶ κατέλαβαν ἀπειράριθμους πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία. Αὐτοὶ εἶνε οἱ "Ἕλληνες. Τοὺς παραδίδομεν εἰς τὴν κοινὴν περιφρόνησιν».

❁

Τὸ Ἰταλόπαιδο στὸν πατέρα του,ποὺ γύρισε τραυματίας στὴ Ρώμη :

— Μπαμπᾶ, τί εἶνε ὁ τσολιᾶς ;

— Μὲ τὶς πλάτες φεύγοντας δὲ μπορεῖ, κανείς, παιδί μου, νὰ ἰδεῖ τὶ εἶνε ὁ τσολιᾶς, ποὺ τὸν κυνηγάει.

Ο ΜΩΜΟΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μ π ά ρ μ π α γ ι ὼ ρ γ ο ς: Τί εἶναι αὐτό, θεοκερατά;

Κ α ρ α γ κ ι ό ζ ης: Καπέλλο, Μπάρμπα. Τὸ πῆρα πλιάτσικο.

Μ π α ρ μ π α γ ι ὼ ρ γ ο ς: Βγάλτο, πανάθεμάσ' γιατὶ σ' ἔρεψα στὸ ξύλο!

Τοῦ κ. Ἄλκη

Πολεμικὸς ἀντίλαλος

«Πενία τέχνας κατεργάζετε!....» λέει ἕνα ἀρχαῖο ρητό. Σκεφτῆτε τώρα, τί μπορεῖ νὰ γίνει ἂν μαζὶ μ' αὐτὴ συνεργαστεῖ κι' ἡ Ἀνάγκη. Πολὺ περισσότερο ἀκόμη, ὅταν ὑπάρχει καὶ τό....ἀθάνατο Δαιμόνιο τῆς φυλῆς!..., Καταφέρνουν πράγματα, ἀληθινὰ καταπληκτικά.

Ἐβγῆκε ἡ.....Πενία, στοὺς Ἀθηναϊκοὺς δρόμους, μὲ τὴ μορφὴ ἐπιχειρηματία τοῦ ποδαριοῦ, καὶ συνοδευομένη ἀπὸ τὸ Δαιμόνιο τῆς φυλῆς.

— Πᾶρτε τὴ νέα πρακτικὴ Ἀγγλο-ἑλληνικὴ μέθοδο, μ' ἕνα....δίφραγκο!!... διαλάλησε.

Ἡ Ἀνάγκη, βρισκόταν ἀπὸ πρίν, σκορπισμένη ὡς τὴ τελευταία γωνιὰ τῆς Ἀθηναϊκῆς γῆς.

Γι' αὐτὸ καὶ ἡ συνεργασία γίνηκε πάραυτα.

Καὶ τὸ καταπληκτικὸ πρᾶγμα συντελέστηκε.

Ὀλόκληρη, γλῶσσα, διατιμήθηκε μόνο δύο δραχμές. Ὀφτνότερα, δηλαδὴ κι' ἀπὸ ἕνα γυάλισμα τῶν παπουτσιῶν τοῦ ἀγοραστή!... Εἶνε ἡ μοῖρα φαίνεται, ὅλων ὅσων ἔχουν μεγάλη ἀξία, νὰ παίρνουν τὴ πιὸ ἐξευτελιστικὴ τιμή, στὸ μεγάλο Τιμάριθμο τῆς ζωῆς!... Παράδειγμα. Ἡ τιμὴ τῶν τριάντα ἀργυρίων τοῦ Ἰούδα!!!...

❁

Ἡ συζήτηση γύριζε γύρω στὴ φθορὰ ποὺ φέρνει ἕνας πόλεμος στὸ ἀνδρικὸ στοιχεῖο. Κι' ὅλοι συμφωνοῦσαν πὼς οἱ ἀπώλειες εἶνε σημαντικές. Τότε ἀκούστηκε κάποιος.

— Ποῖοι λοιπόν, ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους φανταζόμαστε πὼς μισοῦν περισσότερο τὸν πόλεμο;....

— Οἱ ἀνθρωπιστές, εἶπε ἕνας.

— Οἱ μητέρες, ἄλλος.

— Οἱ παπάδες, τρίτος.

— Οἱ ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος, τέταρτος...

— Τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά, ξαναπε ὁ κάποιος.

— Τότε λοιπόν;....

— Οἱ....γεροντοκόρες!!....

ΤΑ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

1940

εἶνε πάντοτε νέα, διότι παρακολουθοῦν καὶ ζωντανεύουν ἀπὸ σκηνῆς τὸν Ἑλληνικὸν θρίαμβον

ΕΙΣ ΤΟ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Σήμερον δύο παραστάσεις 3.30 καὶ 6 μ.μ

Αὔριον Κυριακὴν τρεῖς παραστάσεις :

11 π.μ. (τιμαὶ λαϊκαὶ) 3.30 καὶ 6 μ.μ.

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΑΤΕ ΘΕΣΕΙΣ 21.492

ΑΛΙΚΗΣ

Τηλ. 27.248

ΜΙΡΑΝΤΑ
ΚΩΣΤΑΣ ΜΟΥΣΟΥΡΗΣ
Συνεργασία :
Κ. ΜΑΥΡΕΑ
ΟΡ. ΜΑΚΡΗ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΣ
ΔΥΟ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
3.45΄ μ.μ.
καὶ
6 μ. μ.
ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗ — ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΜΠΡΑΒΟ ΚΟΛΟΝΕΛΛΟ!

Μουσική :
Θ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ
ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ
ΠΡΩΙΝΗ'
ΩΡΑ 11 π. μ.

Προσκλήσεις καὶ ἀτέλειαι δὲν ἰσχύουν.

Πολεμικὰ γράμματα

Παιδί μου Βασίλη, σὲ φιλῶ καὶ σὲ ξαναφιλῶ.

Αὐτὴ τὴ φορὰ δὲ σοῦ γράφει ὁ πατέρας σου, σοῦ γράφει ἕνα ἀγριεμένο λιοντάρι.

Διάβασες τὶς ἐφημερίδες; Ἐγὼ τὶς εἶδα μὲ τὰ μάτια μου. Βρέθηκαν δυὸ γυναῖκες ἀπὸ τὰ χωριά μας, ποὺ τὶς εἶχαν ρίξει οἱ Ἰταλοὶ τὴ νύχτα μέσα σ' ἕνα χαντάκι, ξεβράκωτες καὶ γυμνές.

Δυὸ γυναῖκες

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ἐσωτερικοῦ 250 δρ. τὸ χρόνο
Ἐσωτερικοῦ 125 δρ. τὸ ἑξάμ.
Τουρκίας 3 Λ. Τ. τὸ χρόνο
Αἰγύπτου 1 £ τὸ χρόνο
Ἀμερικῆς 5 δολ. τὸ χρόνο
Δῆμοι, Σωματεῖα, Νομικὰ πρόσωπα 400 δρχ. τὸ χρόνο.

Ἱδρυτης Δ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ

Υπεύθυνος Συντάκτης Β. ΡΩΤΑΣ
Ἀστυδάμαντος 15, Ἀθῆναι, 5
Διευθυντὴς Τυπογραφείου Μ. Σαλίβερος, Ἐρυμάνθου 3.
Συνδρομαὶ καὶ χρηματικὰ ἐμβάσματα, μόνον πρὸς τὸν κ. Β. Ρώταν.
Ἀστυδάμαντος 15, Ἀθῆναι 5.

Πρόσωρινὰ τὰ γραφεῖα τῶν «Παρασκηνίων» εἶναι στὸ ἄλλοτε «Λαϊκὸ Θέατρο» στὸ Παγκράτι, Ἀστυδάμαντος 15. Ὁ κ. Ρώτας δέχεται ἐκεῖ κάθε Δευτέρα, Τρίτη καὶ Τετάρτη 14—17 ἡ καὶ ἄλλες ὧρες, ἀφοῦ προειδοποιηθεῖ μὲ τὸ τηλέφωνο. Ἀριθ. Τηλεφώνου 71-730.

Ἐπίγραμμα στὸν τάφο ἑνὸς τσολιᾶ

Ξένε μου, πήγαινε νὰ πεῖς
στοὺς Λεύτερους ἀνθρώπους,
πὼς ἐδῶ πέρα βρίσκεται
θαμμένος ὁ «Ἀελλόπους».
Τοῦ Ρήγα τοῦ Βελεστινλῆ
τοῦ Βασιλᾶ τοῦ ἀστέμματου
ἤπιε τὸ στίχο κι' ἔδωσε
στὴ Λευτεριὰ τὸ αἷμα του.

ΚΡΙΤΩΝ ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗΣ

Φῶς καὶ σκοτάδι

Τὰ καταφύγια - Τὰ τσουβάλια

Τοῦ Δημοσθένη Βουτυρᾶ

ΦΩΣ ΚΑΙ ΣΚΟΤΑΔΙ

Σκοτεινὰ τὰ σπίτια, χωμένα στὸ βαθὺ σκοτάδι μένουν τώρα, καὶ σὰν ἔρημα. Κανένα φῶς, καμμιὰ μικρὴ λάμψη δὲ φαίνεται, δὲ φανερώνει πὼς ὑπάρχει σ' αὐτὰ κάποια ζωή. Γραμμὲς σκοτεινὲς πάνω στὸ σκοτάδι...

Μέσα ὅμως στὰ σκοτεινὰ καὶ στὰ μνήματα σπίτια, ὑπάρχει ζωή, τὸ φῶς λάμπει. Λάμπει τὸ φῶς ναί, μὰ κρυφά, σκεπασμένο. Τὸ φῶς κυνηγημένο ἀπ' τὸ βαθὺ σκοτάδι ἔχει κρυφτεῖ, σκεπαστεῖ γιὰ νὰ σωθεῖ. Καὶ περιμένει.

Ἔξω, πέρα, μακρυὰ σὲ ἀπόκρημνα βουνά, παλεύουν οἱ ἥρωές του, παλεύουν γιὰ τὴ Νίκη ρίχνοντας γιὰ θυσία στὴ φωτιὰ τῆς Λευτεριᾶς, τὰ δυνατὰ κορμιά τους.

Καὶ τὸ φῶς περιμένει. Περιμένει τὴ μεγάλη ἀνάσταση, περιμένει τὸ σάλπισμα τῆς Νίκης, νἀκούσει. Ὤ, καὶ τότε, τότε, πετάγοντας τὰ σκεπάσματα θὰ χυθεῖ ἔξω, πιὸ λαμπρό, φωτεινὸ ἀπ' ἄλλοτε, πιὸ ὡραῖο καὶ μὲ ἄπειρη διάρκεια...

ΤΑ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ

Εἶχα ἀρκετὸν καιρὸ νὰ δῶ τὸ φίλο μου Στράγγα καὶ ξαφνικὰ προχθὲς τὸν εἶδα νὰ φωνίζει σ' ἕνα μπακάλικο στὸ Κουκάκι.

— Μὰ πῶς αὐτό, τὸν ρώτησα ὕστερα ἀπὸ λίγα λόγια ποὺ εἴπαμε, φωνίζεις ἀπ' ἐδῶ γιὰ νὰ τὰ πᾶς στὸν Πειραιᾶ ;

— Μπᾶ, μοῦ ἀπήντησε, ἐδῶ κατοικῶ τώρα. Ἀγόρασα κι' ἕνα σπιτάκι μάλιστα...

Μοῦ εἶπε σὲ ποιὸ δρόμο ἤτανε, πόσα δωμάτια εἶχε, ὅτι εἶχε καὶ κῆπο, μὲ δυό, τρία ψωραλέα δέντρα...

Κι' ἔπειτα :

— Βρὲ ἀδελφέ, δὲν ξέρεις τί σκοτοῦρες εἶχα αὐτὲς τὶς ἡμέρες ! Τώρα τὶς ἔδιωξα, ἀλλὰ, ἀλλὰ αὐτὲς οἱ γυναῖκες, ἡ γυναῖκα μου, ὄχι ὅλες, μὴ μὲ πάρεις...ἡ γυναῖκα μου μοῦ τὶς ξαναφέρνει !...Κῦμα ἀπὸ μύγες, φίλε μου, ποῦνε χειρότερο ἀπ' τὰ ἀεροπλάνα !..

Εἶδες καταφύγια, καταφύγια φωνάζουν οἱ ἐφημερίδες ; Νὰ κάνουν οἱ πολῖτες, ὅσοι ἔχουν μέρος καὶ χρήματα, καταφύγια. Οἱ ἄλλοι νὰ τρέξουν στὰ γειτονικά.

Ἡ γυναῖκα μου ποὺ βλέπει τὸ φτιάξιμο τῶν καταφυγίων, θέλει νὰ κάνουμε κάτι καὶ μεῖς. Θέλησα νὰ τὴν εὐχαριστήσω :

—Ναί, τῆς λέω, θὰ κάνω κάποιο καταφύγιο.

Καὶ σκέπτομαι ἔπειτα :

—Ποῦ καὶ πῶς ; Τὸ σπίτι μικρό, ἀπὸ τοῦβλα, χαμηλό, χωρὶς ὑπόγειο. Στὸν κῆπο ;

Καὶ ρώτησα κάποιον ποὺ κάνει τὸν εἰδικό. Κι' αὐτός : Νὰ σκάψουμε βαθιὰ ἕνα λάκκο, ἕνα χαράκωμα μικρό, νὰ βάλουμε ἀπὸ πάνω μιὰ πλάκα, ἢ σιδεροδοκοὺς κοντούς, καὶ πάνω τὴς τσουβάλια, μὲ ἄμμο, χώματα, καὶ πάλι τσουβάλια !

Κι' ἔβαλα μπρός,μὲ τὸ νοῦ μου ὅμως, Καὶ εἶδα γρήγορα, γρήγορα τὸ καταφύγιο ἕτοιμο, πλάκες, τσουβάλια, χώματα, ἕνας λόφος μικρὸς μέσ' στὸν κῆπο μου, ποὺ πήγαινε νὰ φτάσει στὸ ὕψος, τὰ ψωραλέα του δέντρα. Καὶ εἶδα μέσ' στὸ καταφύγιο νάμαι γώ, ἡ γυναῖκα μου, τὸ σκυλί, ἡ γάτα καὶ ἡ κατσίκα. Γιατὶ τώρα πάλι, ἔχω κατσίκα...

Πρέπει ὅμως νἄχουμε καὶ ἄμμο στεγνή, ἢ χῶμα στεγνὸ μὴ ρίξουν ἐμπρηστικὲς μπόμπες καὶ πιάσει ἡ σκεπὴ φωτιά. Ἐδῶ σὲ θέλω κάδουρα...

Μὰ πῶς θἀνεβῶ ἐκεῖ ἐπάνω ; σκέφθηκα. Φτερὰ δὲν ἔχω ! Μὲ σκάλα, ἀνεμόσκαλα ; Πρέπει νὰ βρῶ. Μὰ ἂν βρῶ τί θὰ κρατῶ; Τὸν ἑαυτό μου στὴ σκάλα πάνω, ποὺ θὰ τὴν ἀνεβαίνω, ἢ τὸν τενεκὲ μὲ τὴν ἄμμο ; Ἂν ἤτανε δυνατὸν νἀνέβαινε ὁ τενεκὲς μόνος του ! Καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο εἶν' αὐτό: Τί νὰ τὸ κάνω τὸ καταφύγιο, ἀφοῦ ἀντὶ νἄμαι τρυπωμένος στὸ καταφύγιό μου εἶμαι πάνω στὴ σκεπὴ καὶ ραντίζω τὴ φωτιὰ μὲ ἄμμο ;

Καὶ τἄφησα στὴν τύχη οὔτε καταφύγιο, οὔτε τίποτα. Στὴ γυναῖκα μου εἶπα, πὼς τὸ καλύτερο εἶνε νὰ τρέχουμε καὶ νὰ κρυβόμαστε σὲ κάποιο καταφύγιο, ποὺ εἶνε κοντά μας. Κἔμεινε σύμφωνη. Ἀλλὰ τὸ σκυλί, ἡ γάτα, ἡ κατσίκα ;

ΤΑ ΤΣΟΥΒΑΛΙΑ

Τὰ τσουβάλια τὰ γεμάτα ἄμμο, τὰ πρωτοεῖδα σ' ἕνα μεγάλο σπίτι, ποὺ πῆγα ἕνα μεσημέρι νὰ δῶ κάτι φίλους μου ποὺ ἐργαζόντουσαν στὸ πιὸ ψηλὸ πάτωμα του. Στὸ πέμπτο πάτωμα !

Κι' ἀνέβηκα στὰ ὕψη ἐκεῖνα γιὰ νὰ τοὺς βρῶ. Καὶ κεῖ στὰ ὕψη, μαζὶ μὲ τοὺς φίλους μου, εἶδα καὶ πλῆθος τσουβάλια στὴν ταράτσα ὄρθια, σὰ νἄλλαξαν οἱ φίλοι μου ἐπάγγελμα καὶ γίνηκαν μεγαλομπακάληδες.

— Μὰ τί εἶνε αὐτά ; ρώτησα τοὺς φίλους μου δείχνοντας τὰ τσουβάλια Μὴ ἔχουνε ζάχαρη καὶ καφέ ;

— Ἄχ, μακάρι νἄχαν, μοῦ ἀπάντησε ἕνας ἀπ' αὐτούς, τότε θἄμαστε εὐτυχισμένοι. Εἶνε γεμάτα μ' ἄμμο ! Θὰ τὰ ξαπλώσουνε στὶς ταράτσες γιὰ τὶς μπόμπες !

Κατεβαίνοντας ἔπειτα, κάτω ἀπ' τὰ ὕψη, μὲ τὰ πόδια, ὅπως εἶχα ἀνεβεῖ, εἶδα κι' ἄλλα τσουβάλια τοποθετημένα πάνω σὲ χαμηλὴ σιδερένια σκεπὴ τοῦ ἰδίου χτιρίου. Πλαγιασμένα ὅμως αὐτά, στὴ θέση τους βαλμένα. Καὶ μοῦ φάνηκαν σὰ φρουροὶ μισθοφόροι, ποὺ ἀναπαύονται μὲ τὰ ὅπλα τους, ἕτοιμοι ὅμως ν' ἀποκρούσουν τὸν ἐχθρό.

— Βλέπεις, βλέπεις, μοῦ λέει ὁ διευθυντὴς τοῦ μεγάλου χτιρίου, ὅταν βρέθηκα κάτω, ἐμεῖς ἐλάβαμε τὰ μέτρα μας ! Τἄδες, τἄδες ; Ἐσύ, τί ἔκανες ἐσύ ;

— Ἐγὼ τοῦ ἀπάντησα, δὲν ἔκανα τίποτα. Σκέφτηκα μόνο, πὼς ἄμα συμβεῖ κάτι τέτοιο νἀνεβῶ στὴ σκεπὴ τοῦ σπιτιοῦ μου,κι' ἔτσι ἂν πέσει καμμιὰ μπόμπα κατὰ λάθος στὸ σπίτι μου, ἐγὼ νὰ βρεθῶ ἀπὸ πάνω ἀπ' τὰ κεραμίδια καὶ ὄχι κάτω ὅταν πέσουν ! Ἐσεῖς ὅμως τί θὰ πάθετε, ἂν σᾶς ἐπισκεφθεῖ καμμιὰ τέτοια ! Μαζὶ μὲ τὶς πέτρες, καὶ τἄλλα τοῦ χτιρίου, θὰ πέσουν στὸ κεφάλι σας καὶ τἄπειρα τσουβάλια μὲ τὴν ἄμμο!

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Ἀπὸ τὰ δοκίμια

«Ἡ Ἑλληνίδα Μάννα»

Τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ

Ἄρθρον τοῦ κ. Φάνη Μιχαλόπουλου

«Τὸ ποίημα αὐτὸ πρέπει νὰ γίνει τὸ ἄσμα ἀσμάτων τῶν σχολείων μας καὶ κάθε ἐθνικοῦ παρθεναγωγείου...».

Ὅπως ὅλοι οἱ ἐξαιρετικοὶ ἄντρες, ἔτσι κι' ὁ Σολωμὸς περιέβαλε τὴ γυναῖκα μὲ μιὰν ἀσυνήθιστη τρυφερότητα, μὲ μιὰν ἁγιότητα καλλίτερα. Πίστευε πὼς τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας κι' εἰδικότερα τῆς πατρίδας του ἦταν στὰ χέρια τῆς μάννας καὶ γενικώτερα τῆς γυναῖκας. Γιὰ τοῦτο ὁλόκληρη ἡ λυρικὴ ἢ πατριωτική του ποίηση δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνας ὕμνος στὴν καλωσύνη, στὴν ἀγνότητα ἢ τὴν ἡρωϊκότητα τῆς γυναῖκας. Οἱ καλλίτεροι στίχοι του, οἱ περισσότερο χρωματισμένες εἰκόνες του, οἱ ἠθικώτερες σκέψεις του βρίσκονται στὰ χείλη τῶν γυναικείων τύπων του. Ὁ ποιητὴς μετερσιώνεται μπροστὰ στὴ γυναικεία ὀμορφιά, μπροστὰ στὴν ἀρετὴ ἢ στὴν παλληκαριάτης. Ἦταν βαθειὰ μέσα του ριζωμένη ἡ ἰδέα πὼς ἡ ἀνθρωπότητα θὰ προόδευε ἢ θἄφθανε στὸν προορισμό της μὲ τὴν ἐξάγνιση καὶ τὴν ἀνύψωση τοῦ γυναικείου τύπου. Ἀπὸ τὰ μικρά του χρόνια, ὅσες γυναῖκες ἔπλασε ἡ φαντασία του, δὲν εἶνε παρὰ μορφὲς ἰδανικὲς προωρισμένες νὰ ἐξαγνίσουν τὴν ἀνθρώπινη ὕπαρξη, ὑποδείγματα ἑνὸς κόσμου ἀνώτερου κι' ἠθικώτερου. Ἡ Ξανθοῦλα, ἡ Φαρμακωμένη, ἡ Μοναχή, καὶ πολλὲς ἄλλες εἶνε τύποι παρθενικοί, ποὺ μᾶς γεμίζουν ἀνωτερότητα καὶ μᾶς δείχνουν τὸν τέλειο τύπο τῆς ἀρετῆς, τῆς θυσίας ἢ τῆς καλωσύνης στὴ γυναῖκα.

Ἀλλὰ κι' ὡριμώτερος ὁ Σολωμὸς ἀπέβλεπε στὴ γυναῖκα σὰν τὸ μέσο τῆς ἀνυψώσεως τῆς κοινωνίας καὶ μάλιστα τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τοῦτο προσεπάθησε νὰ τὸ πραγματοποιήσει μέσα στὸ καλλίτερο ἴσως ποίημα τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας του, ποὺ φέρει τὸν τίτλο : «Ἡ Ἑλληνίδα Μάννα» καὶ ποὺ σύνθεσε τὰ 1848, πενῆντα χρόνων. Ἡ «Ἑλληνίδα Μάννα» εἶνε ἀπὸ τὶς συλλήψεις του, τὶς περισσότερον πραγματιστικές, ὅπου ὁ πατριώτης ἰδεολόγος καὶ κυριώτατα ὁ ἐθναγωγὸς παρουσιάζει τὶς χαρακτηριστικώτερες ἀπόψεις του. Τὸ θέμα της εἶνε ἁπλό : Ἡ Μάννα ἔχει χάσει τὸν ἄνδρα της κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 21, ποὺ τῆς ἄφησε ἕνα μωρό, ποὺ βυζαίνει ἀκόμη. Ὁ ποιητὴς μᾶς ἐμφανίζει τὴν Ἑλληνίδα Μάννα τὴ στιγμὴ ποὺ λικνίζει τὸ μικρό της μέσα στὴ κούνια γιὰ ν' ἀποκοιμηθεῖ. Κι' ἐδῶ βλέπουμε τὴ λεπτὴ ψυχολογία τοῦ ποιητῆ : Ἐγνώριζε πὼς τὰ λόγια τῆς κούνιας μένουν βαθειὰ χαραγμένα στὴν ψυχή μας. Εἶνε τὸ πρῶτο μάθημα τῆς ἀγωγῆς μας. Γιὰ τοῦτο καὶ μᾶς εἰκονίζει τὴ μάννα σαυτὴ τὴν ὡραία στιγμή, ὁπότε ἀναβρύζει ἡ πηγὴ τῆς ψυχῆς της καὶ σὰν πίδακας ξεχύνεται σὲ τραγοῦδι ἡρωϊκὸ καὶ μεγαλόψυχο, σὲ τραγοῦδι ποὺ στὰ λόγια του κλείνεται τἀπώτερο ἰδανικὸ τῆς φυλῆς της. Καὶ πραγματικῶς, ἡ «Ἑλληνίδα Μάννα»δὲν εἶνε ἁπλῶς ἡ μάννα μας. Εἶνε κάτι πάρα πάνω : εἶνε ὑπόδειγμα πρὸς μίμηση. Εἶνε σύμβολο, εἶνε αὐτὸ τὸ μέλλον μας στὸ πλήρωμα τοῦ προορισμοῦ μας. Γιατὶ μονάχα μάννες σὰν καὶ κεῖνη, μὲ παιδιὰ σὰν ἐκεῖνο, ποὺ λικνίζει, μποροῦν νὰ δημιουργήσουν τὴν αἰώνια Ἑλλάδα, τὴν Ἑλλάδα τῆς νίκης καὶ τῆς θυσίας, τὴν Ἑλλάδα τῆς ἰδανικῆς πραγματικότητας. Θέλει τὰ τέκνα της ἄντρες, ποὺ νὰ στέκονται στὰ πλήγματα τῆς μοίρας ἀνίκητοι, ἄντρες ποὺ νὰ λάμπουν στὴ μάχη θεῖοι. Γιατὶ μόνο στὸν καθημερινὸν πόλεμον μὲ τὴν ἀνάγκη καὶ τὴν ἐναντιότητα, μὲ τὴ Μοῖρα καὶ τὸ θάνατο δείχνεται κανεὶς ὅ,τι πραγματικῶς εἶνε, μικρὸς ἢ μεγάλος δυνατὸς ἢ ἀδύνατος. Ἡ ζωὴ δὲν ἀξίζει παρὰ μόνο γιὰ τὸν ἀγῶνα της. Στὸν ἀγῶνα ἀστράφτει ἡ ἀξία, ἡ ἀρετή, ἡ θέληση. Ἀκόμη κι' ἂν ὅλα χαθοῦν δὲν σημαίνει τίποτε, ἂν ἡ ψυχή μας μένει στέρεη στὴ πίστη της, δοσμένη στὸ ἰδανικό της. Ἡ ζωὴ ἀνήκει στοὺς τολμηροὺς ποὺ δίνονται στὸν ἀγῶνα, ἀψηφῶντες τὴ Μοῖρα καὶ τὸ θάνατο. Μὲ τὶς ἡρωϊκὲς αὐτὲς ἰδέες, τὶς γιομάτες δύναμη καὶ θέληση λικνίζει τὸ μικρό της ἡ «Ἑλληνίδα Μάννα». Ἀρχίζει μ' ἕνα μνημόσυνο στὸν ἄντρα της, ποὺ σκοτώθηκε γιὰ τὴν πατρίδα καὶ τὴν λευτεριά, ἐνῷ δίπλα στὴν κούνια κρέμεται τὸ ἡρωϊκὸ σπαθί του, σύμβολο τῆς τιμῆς καὶ τῆς παλληκαριᾶς :

«Κρέμεται τὸ σπαθὶ κοντὰ στὴν κούνια σου, καλό μου,
ἀλλὰ τὸ χέρι δὲν εἶνε ποὺ τὸ φτιγγε (στὴν νίκη.
Μακρὺς ὁ λάκκος, πᾶνοιξε καὶ κλεῖ (τὸ γίγαντά μου.
Κάμπους, βουνά, χωρὶς αὐτόν, μάχης (καπνοὶ σκεπάζουν.
Ἀλλ' αὐτὸ τώρα, ποὺ κουνῶ τἀμέρι- (μνο κορμάκι
αὔριο θὰ γίνει δύναμι π' ὁ λογισμὸς (κινάει
καὶ στήθη ἀντρίκιο θὰ στηθεῖ στὶς σαΐ- (τιὲς τῆς Μοίρας.
Βρέχει τὰ βέλη της αὐτὴ στὰ ὕψη τῶν (ἀνδρείων,
κεῖ, ποὺ στημένοι στερεοί, λάμπουν (στὴ μάχη θεῖοι.
Χαρὲς καὶ πλούτη νὰ καθοῦν καὶ τὸ (βασίλειο κι' ὅλα
τίποτε δὲν εἶν' ἂν στηθὴ μένει ἡ ψυ- (χὴ ὁλόρθη
Ὅλα τὰ ρείπια γύρω της κοιτᾶ χαμο- (γελῶντας
κι' ἀνθοὶ σαὐτά, παντοῦ κι' ἀργά, θλα (σταίνουν ὡς τὸν τάφο.
Τοῦ κόρφου ἐσύ, τῆς ἀγκαλιᾶς, ἀγα- (πημένο βρέφος
σπούδαζε, μὴν ἀργοπορεῖς, βάρος νὰ (γίνεις τρόμου
ἐκεῖ ποὺ οἱ χείμαρροι τοῦ ἐκθεοῦ, τρο (μαχτικὰ βρυχοῦν
Ἀλλὰ τὸ χέρι σου ζωστὸ πλιὰ στὸ λαι (μό μου γύρω
δὲν θἄνε τότε, ἀλλὰ σαὐτὸ τὸλεθροφό (ρο ξίφος,
τῆς Μοίρας ἔτσι οἱ δύναμες, ἀ ἰὸ τρα (νὲς κι' ἂν εἶνε,
κι' ἂν πέσεις σὺ στὸ πόλεμο, μένουν (ἐκεῖνες, ὅπως
τῆς κούνιας τὰ κινήματα, ποὺ τώρα (σὲ κοιμίζουν.

Ὁ Σολωμός, παρ' ὅλην τὴν ἰδεαλιστική του ὑπερβολικότητα ὅταν ἀπευθύνεται στὴν πατρίδα του γίνεται θετικὸς καὶ πραγματιστής. Ὅταν μιλοῦν γιὰ τὸ μέλλον μιᾶς ὁλόκληρης φυλῆς δὲν χωροῦν ἀμφιβολίες καὶ διστακτικότητες. Μονάχα πραγματικὲς ὑποδείξεις κι' ἰσχυρὲς θεληματικότητες δημιουργοῦν τὸ μέλλον τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων. Γιὰ τοῦτο στὴν «Ἑλληνίδα Μάννα», στὸ πιὸ πραγματιστικό του ποίημα, βλέπουμε νὰ δίνεται χαρακτηριστικὴ βαρύτητα στὴν ἀξία τῆς πάλης καὶ τῆς νίκης μέσα στὴ ζωή. Ὁ πολεμος τότε μόνο δικαιολογεῖται, ὅταν ἐξυπηρετεῖ ἕνα ὑπέρτατο κοινωνικὸ ἢ ἐθνικὸ ἰδανικό, μάλιστα τότε ἐπιβάλλεται. Ἂν ὁ ποιητὴς ὑπῆρξεν ἰδεολόγος, ὅμως προκειμένου γιὰ τὴν σκλαβωμένη πατρίδα του καὶ γιὰ γενικώτερα γιὰ τὸ μέλλον καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῆς φυλῆς του, δὲν ἀμφέβαλλε καθόλου πὼς ὁ πόλεμος, ἔστω κι' ὁ σκληρότερος εἶνε ἀναγκαῖος κι' ἱερὸς. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἡ ἐθνική μας ἀποκατάσταση κι' ὕστερα ὅλα τ' ἄλλα : Ἡ Ἑλλάδα φθασμένη στὸ κορύφωμα τοῦ προορισμοῦ της μέσα στὸν παγκόσμιο κύκλο τῆς δράσεως, ὑπόδειγμα μιᾶς ζωῆς ἀνώτερης. Ὁ Σολωμὸς μὲ τὴν Ἑλλάδα δὲν ἐννοοῦσε ὅ,τι συνήθως ὀνομάζουμε πατρίδα. Μὲ τὴν Ἑλλάδα ἐννοοῦσε τὴν Ἑλλάδα τῆς θυσίας καὶ τῆς λευτεριᾶς, τὴν Ἑλλάδα τῶν ἀγώνων καὶ τῶν δοκιμασιῶν, τὴν Ἑλλάδα, ὅπως τὴν εἶδε στὶς λαμπρότερες στιγμές της κατὰ τὴν Ἐπανάσταση, σημαιοφόρο τῶν γονιμώτερων ἰδανικῶν. Γιὰ μιὰ τέτοια Ἑλλάδα ποιὸς δὲν θὰ ὑπόμενε τὴ θυσία ; Ποιὸς δὲν θὰ δεχόταν τὸ θάνατο ; Ἡ πάλη ἤτανή προϋπόθεση τῶν ἐθνικῶν πόθων του, ἡ νίκη τἀποτέλεσμα. Ἡ νίκη ποὺ βγαίνει μέσ'ἀπὸ τὸν πόνο ἔστω καὶ τὸν φρικτότερο, ἡ νίκη ποὺ μόνον αὐτὴ ἐξασφαλίζει τὴ λευτεριὰ καὶ τὴν ὕπαρξη σὲ μιὰν ἐθνότητα. Προκειμένου νὰ κερδίσουμε τὴ νίκη γιὰ την Ἑλλάδα τί κι' ἂν πέσουμε στὸν ἀγώνα ; Μήπως τὸ ἔργο μας τ' ἀτομικὸ δὲν μένει ; "Οχι, χίλιες φορὲς, ὄχι: Τίποτε δὲν πάει χαμένο. Ὅλα κάτι προσφέρουν στὴν πρόοδο καὶ στὴν ἀνθρωπότητα. Τίποτε δὲν γίνεται τυχαία. Πουθενὰ δὲν ὑπάρχει τελικὸς θάνατος. Ἡ θυσία, ποὺ ἐξυπηρετεῖ ἕνα ἰδανικό, δὲν εἶνε ποτὲ θυσία. Εἶνε ἡ πλήρωση τῶν πιὸ πραγματικῶν μας πόθων. Θυσιαζόμενοι δὲν δείχνουμε παρὰ τὴ πίστη μας σ' ὅ,τι λατρεύουμε. Ἡ θυσία, σὰ φθάνει τὸν ἠρωϊσμὸ εἶνε ἡ ἀνώτατη ἐκδήλωση τῆς ἀνθρώπινης ἐνέργειας. Ἡ «Ἑλληνίδα Μάννα» πιστεύει στὴ θυσία, ποὺ ἀποδέχεται. Κι' αὐτὴ ἡ ἴδια ἐννοεῖ νὰ πάρει μέρος στὴ μάχη, κι' ἂν πέσει, στὴν ψυχή της εἶνε βαθειὰ ριζωμένη ἡ ἰδέα πὼς ἡ θυσία της κάτι πρόσφερε στὸ σύνολο. Ἡ θυσία εἶνε ἔννοια καθολικὴ καὶ δὲν ἀποβλέπει μόνο στὸν ἄντρα, μὰ καὶ στὴ γυναῖκα. Στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν πατρίδα καὶ τὸ καλλίτερο δὲν ὑπάρχουν φῦλα. Ἄντρες καὶ γυναῖκες εἶνε τὸ ἴδιοι, ἐφ' ὅσον πολεμοῦν γιὰ τὸ μέλλον. Κάθε γυναῖκα πρέπει νὰ γίνεται Ἀμαζόνα ὅταν ἡ πατρίδα της ἀγωνίζεται :

Μεγάλωσε, μεγάλωσε, μὴ δίχως μάνα (μείνεις
θὰ ζώσει ἐκείνη τὸ σπαθί, μὲς τὸ θυ (ζὶ ἀπό κάτω.
Κι' ὀμπρὸς σημαία καὶ σπαθί, ψυχή, ψυχὴ καὶ νίκη!
Τὴν ψυχὴ μέσα μου ἀγροικῶ τοῦ πο- (θητοῦ πατρός σου
καὶ χίλιες, χίλιες γύρω μου ξαστρά- (φτουν Ἀμαζόνες.
Ἄντρες, γυναῖκες εἶν' κανεὶς δὲν θὰ (ρωτᾶ στὴ μάχη.
Κοίτα τοὺς λάκκους.—Ἀλλὰ τί μπορεῖς (σὺ νὰ κοιτάξεις:—
Ἄπειρους λάκκους, ἄπειρους γεμίζουν (οἱ νεκροί μας.
Πέφτουμε ἐμεῖς; τὸ ἔργο μας γιὰ τὴν (πατρίδα μόνη
καὶ σόλα ζεῖ στὰ στήθη μας τούτη ἡ (πνοὴ καὶ μόνη
ποὺ φλόγα γίνεται φρικτὴ καθολικοῦ (πολέμου,
ποὺ κάθε γῆ καὶ θάλασσα παντοῦ πε- (ριλαβαίνει
καὶ ζῶνει ἐσὲ καὶ σκίρτημα καὶ τῆς (κούνιας σου δίνει.
Σκίρτα κούνια, μ' εὐχὴ χαρᾶς νιὰ τὸ (καλό, ποὺ θἄρθει.
Γλυκὰ κι' ἡ τύχη μοῦ γελᾶ, γιατὶ ἡ (στιγμὴ 'νε τούτη,
ποὺ τἀκριβά σου βλέφαρα σηκώνονται (κι' ἀφήνουν
τὸ χαμογέλοιο τῆς ματιᾶς νὰ λάμψει (σόλα τἄλλα,
ἀβέβαιο καὶ τρεμάμενο, ἀλλ' ὄχι καὶ (σὲ μένα.

Ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦν μόνον οἱ ὑποδείξεις γιὰ νὰ φέρουν πραγματικὰ ἀποτελέσματα· δὲν ἀρκοῦν τὰ δόγματα χωρὶς τὴ σταύρωση. Πρέπει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος νὰ βοηθεῖ στὸν ἀγῶνα, ἐφαρμόζοντας τὶς ἀρχές του μέσα στὴν πάλη τῆς ζωῆς, ἀδιάφορος γιὰ τὸ θάνατο, μὰ δοσμένος στὸ σκοπό του. Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ πιστέψουνε σέμας, ὅταν ἐμεῖς δὲν ἐνεργοῦμε ὅ,τι θεωρητικὰ ἀποδεικνύουμε ; Τὸ ἐνιαῖο τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξεως χαρακτηρίζει τὶς δυνατὲς προσωπικότητες, ἐκεῖνες, ποὺ δημιουργοῦν τὶς ἐποχὲς καὶ συντελοῦν μὲ τὴ δράση τους στὸν ἠθικὸ ὑψωμὸ τῆς πραγματικότητος καὶ τὴ φέρνουν σὲ μιὰ σφαῖρα καλλίτερη ὠφελιμώτερη, ἰδανικώτερη. Ἡ καλῶς ἐννοουμένη θέληση δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ προσπάθεια τοῦ νὰ φανιόμαστε ὅ,τι εἴμαστε, τοῦ νὰ ἐνεργοῦμε ὅ,τι σκεπτόμεθα, τοῦ νὰ ἐπιδιώκουμε ὅ,τι δυνάμεθα, τοῦ νὰ εἴμαστε, τέλος ὅ,τι εἴμαστε. Ἡ «Ἑλληνίδα Μάννα» δὲν εἶνε ἁπλῶς ὑπόδειγμα. Εἶνε ἡ πραγματοποίηση τῶν ὅσων πιστεύει, τῶν ὅσων ὑποδεικνύει καὶ θέλει. Ἐνσαρκώνει αὐτὴ ἡ ἴδια τὰ ἰδανικά της. Εἶνε ὁ ἄνθρωπος—πρότυπο, ποὺ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ μετακινήσει τὴν πίστη του στὸ νὰ πράττει ὅ,τι σκέπτεται, στὸ νὰ φαίνεται ὅ,τι πραγματικῶς εἶνε. Ἂν φαντάζεται τὸ γυιό της παλληκάρι μέσα στοὺς δρόμους τῆς ζωῆς ἂν τὸν θέλει ἄντρα ἀπέναντι τῆς Μοίρας, ἂν δὲν νοιάζεται γιὰ τὴ θυσία του κι' ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸ θάνατο—ἂν ὅλα αὐτὰ φέρει στὰ χείλη της, ὅμως καὶ τὴν ψυχή της τὰ ἴδια συναισθήματα τὴν κινοῦν — Σὲ μιὰ στιγμὴ θερμοῦ ἐνθουσιασμοῦ, σὲ μιὰ στιγμὴ ἱερῆς μετερσιώσεως ρίχνεται μαζὶ μὲ τὸ παιδί της στὸν καπνὸ τῆς μάχης. Γίνεται αὐτὴ ἡ ἴδια τὸ μέλλον ποὺ φαντάζεται στὸ γυιό της. Τὸ ἔργον ἀναδεικνύει κι' ἀπογυμνώνει τοὺς χαρακτῆρες. Οἱ ὡραῖες καὶ δυνατὲς χειρονομίες μέσα στὴ ζωή μας εἶνε ἰσχυρὰ ἀποφασισμένες ἀπὸ κείνους, ποὺ πρόκειται νὰ τὶς ἐκτελέσουν. Προϋποθέτουν τὴν πίστη στὸ ἰδανικό. Κι' ἡ Ἑλληνίδα Μάννα φέρνει στὴν ψυχή της, ὅ,τι τὰ χείλη της τραγουδοῦν :

Ἔλα σὲ μὲ τῶν σπλάχνων μου γλυκὸ (θλαστάρι. Θέλω
γιὰ μιὰ στιγμὴ γοργὰ ἀπ' αὐτὸ τὸ σπί (τι νὰ μακρύνω
Θέλω τὸ μέτωπο ὁ καπνὸς τῆς μάχης (νὰ σοῦ 'γγίξει
πλατειὰ τὸ στῆθος σου, βαθειά, νὰ (πνίξει ἀλέθρου φλόγα

Αὐτὸ εἶνε τὸ περιεχόμενο τοῦ περίφημου αὐτοῦ τραγουδιοῦ τοῦ Σολωμοῦ. Εἶνε κυρίως μιὰ ὑπέροχη εἰκόνα, ὅπου μᾶς ζωγράφισε τὴν Ἑλληνίδα Μάννα σὲ μιὰ ἐξαίσια στιγμή της, ὑποδεικνύοντας αὐτὴν σὰν σύμβολο τοῦ μέλλοντος. Προρισμός της εἶνε ἡ ἀνατροφὴ ἑνὸς γυιοῦ, ποὺ θὰ συνέχιζε τὴν ἡρωϊκὴ ζωὴ τοῦ πατέρα του καὶ μαζὶ τῆς μάννας του, ποὺ ρίχνεται στὸν ἀγῶνα, σὰν ἀληθινὴ Ἀμαζόνα. Ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῆς φυλῆς, ἡ πάλη γιὰ τὸ καλλίτερο κι' ὠφελιμώτερο, ἡ διατήρηση τέλος τῆς ἡρωϊκῆς παραδόσεως ἀποτελοῦν τὸ κέντρο αὐτῆς τῆς ἀγωγῆς, χωρὶς ν' ἀποκλείεται κι' ἡ θυσία κι' ὁ θάνατος. Ἡ δημιουργία ἑνὸς ἄντρα, σ' ὅλη τὴ σημασία τῆς λέξεως, νὰ ποιὸς εἶνε ὁ ὑψηλότερος προορισμὸς τῆς Ἑλληνίδας. Ὁ Καλοσγοῦρος ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλίτερους κριτικοὺς τοῦ Σολωμοῦ ἔγραφε τὰ ἑξῆς, σχολιάζοντας τὴν «Ἑλ

ΠΗΡΑΜΕ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΣΑΡΑΝΤΑ

ΑΣΤΡΑΠΙΑΙΩΣ ΚΑΙ ΚΕΡΑΥΝΟΒΟΛΩΣ
Τοῦ κ. Μς. Τς.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΣΠΙΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Τοτός. — Μαμά, ὁ μπαμπᾶς τί εἶνε, Ἐγγλέζος ἢ Ἕλληνας;

Μαμά. — Ἕλληνας, παιδί μου.

Τοτός.— Πόσο θὰ τὸν φοβοῦνται οἱ Ἰταλοί.

Δημοτικὰ τραγούδια

Ὁ Γερο Δήμ(ι)ος πέθανε!

Ἐκτελεστὴς ὁ Μουσολίνι

Ἐγέρασα μωρὲς παιδιὰ
Πενῆντα χρόνια ψ ε ύ τ η ς
Καὶ τώρα στὰ γεράματα
Πῆγα νὰ γίνω....ΚΛΕΦΤΗΣ!
Εἰς τὴν ΕΛΛΑΔΑ...πλιάτσικο
ἐβάλθηκα νὰ σάξω
Μὰ βγῆκε τζίφος ἡ δουλειὰ
καὶ πάω νὰ...λυσσάξω!
Κουράστηκα μωρὲς παιδιὰ
πενῆντα χρόνια ψ ε ύ τ η ς
βρύση τὸ... ψ έ μ μ α τῶχυσα
σταλαματιὰ νὰ μείνει
δὲν ἄφησα ὑπόλοιπη
Ἐγὼ....ὁ Μουσολίνι!
Ἐ π ω δ ὸ ς
Ὁ Μουσολίσι πέθανε
ὁ Μουσολίνι πάει
Ἀπ' τὸ κακό του τὸ πολύ.
Ποὺ ἡ ΕΛΛΑΣ....ν ι κ ά ε ι!
Φασίστες πιὰ τὸν Ντοῦτσε σας
δὲν θὰ δῆτε ποτέ σας
Ἄντε καὶ συχωρᾶτε με
καὶ ὁ Θεὸς σχωρέ σας!....

ΣΩΤΟΣ ΠΕΤΡΑΣ

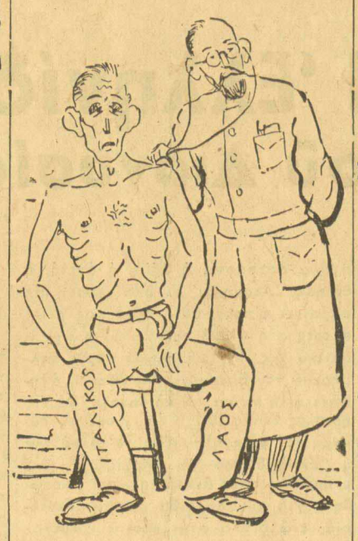

Ἐσωτερικὸς ἀναβρασμός.
Τοῦ κ. Ὀρφανοῦ

Οἱ γενναῖοι!

Οἱ φρατέλλοι τοῦ Μπενῖτο, ξακουστοὶ... παλληκα-
(ράδες.
Ἤρθανε μὲ τοὺς δικούς μας νὰ πιαστοῦν ἀληθινά.
Μὰ σὰν ἄναψε ἡ μάχη, τ' ἄχασαν οἱ φουκαράδες
Καὶ κουτρουβαλώντας πῆραν τὰ Ἑλληνικὰ βουνά.

Τώρα μέσ' τὴν Ἀλβανία, τρέχουν καὶ δὲν σταμα-
(τοῦνε
Ἄλλοι πιάνοντ' αἰχμαλῶτοι, κι' ἄλλοι πᾶν' κακὴν
(κακῶς
Κι' οἱ φυλλάδες τους στὴ Ρώμη, ἀντὶ νίκες νὰ ὑ-
(μνοῦνε
Γράφουν πὼς ὑποχωροῦνε, εὐτυχῶς...κανονικῶς.

Ποῦ σκοποῦν νὰ σταθοῦνε, ὁ Θεὸς καὶ ἡ ψυχή
(τους
Ἔχουν βλέπετε κι' ἐκεῖνοι μυστικὴ στρατηγική
Πάντως, ἔστω κι' ἂν ἡ Ρώμη εἶνε ἡ κατεύθυνσή
(τους
Δὲν γλυτώνουν τὸ μπαγάκι μέσ' τὴν Ἀδριατική.

ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

ΙΤΑΛΙΚΟΙ ΕΡΑΝΟΙ

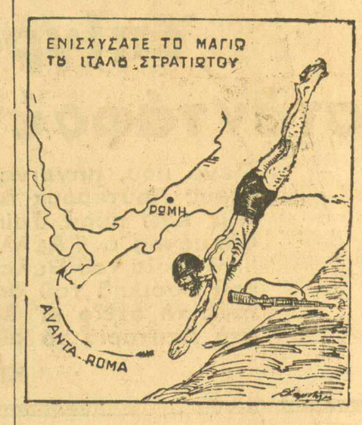

Τοῦ κ. Δουρδούφη

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Στοῦ Τρελλοῦ τὴν ὁλόμαυρη σάχη
Περπατώντας ἡ Λόξα μονάχη
Μελετάει τοῦ Μπενῖτο τὰ ἀχνάρια
Καὶ στὴν κόμη στεφάνι φορεῖ
Καμωμένο ἀπ' τὰ λίγα χορτάρια
Ποὺ δὲ φάγανε ἀκόμα οἱ Ἰταλοί.

Ἀστεῖα καὶ σοβαρὰ

Ἡ σήμερον συμπληρουμένη ἑβδομὰς ὑπῆρξε πλουσία εἰς γεγονότα. Τὸ κυριώτερον τούτων ἀπετέλεσε ἡ μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ Πρακτορείου Στέφανι ἀφ' ἑτέρου μάχη. Ἀπὸ τῆς καθαρῶς στρατιωτικῆς πλευρᾶς ἡ μάχη αὕτη ἀποτελεῖ ἐπανάστασιν τακτικῆς, διότι διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν Ἐρτζιανῶν κυμάτων (βραχέων καὶ μεσαίων), αἱ ἀπώλειαι τοῦ δι' αὐτῶν ἐπιτιθεμένου κατέρχονται εἰς τὸ μηδέν.

Εἰς τὴν μάχην ταύτην ἐνεπλάκησαν ἀφ' ἑνὸς μὲν μονάδες τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ Πρακτορεῖον Στέφανι ἐνισχυόμενον δι' ἄρθρων τῆς ἐφημερίδος «Τομόρι». Ἡ μάχ διεξήχθη σεληνοειδῶς εἰς τρεῖς φάσεις.

Κατὰ τὴν πρώτην φάσιν ὁ ἰταλικὸς στρατὸς ἤρχισεν ὑποχωρῶν ἀτάκτως, κατόπιν σχεδίου. Ἡ φάσις αὕτη ἐτερματίσθη μὲ πλήρη διάλυσιν τῶν ἰταλικῶν στρατιῶν, ἦτο δὲ ὡς φαίνεται ἡ προπαρασκευαστικὴ σύγκρουσις. Εἶτα ὁ ἰταλικὸς στρατὸς ἐξηφανίσθη, ἀπὸ μέρους δὲ τοῦ σινιὸρ Γκάϋντα ἤρχισε προπαρασκευαστικὸν πῦρ ἐνισχυθὲν ὑπὸ τῶν Φαρινάτσι καὶ Ἀνσάλντο. Τὰ καταδιώκοντα τὸν ἰταλικὸν στρατὸν Ἑλληνικὰ στρατεύματα εὑρέθησαν αἰφνιδίως ἐντὸς διασταυρουμένων πυρῶν τῶν ἰταλικῶν καὶ ἰταλοαλβανικῶν ἐφημερίδων. Ἡ τρίτη φάσις ἤρξατο τῇ συμμετοχῇ τοῦ ραδιοσταθμοῦ τῆς Ρώμης, ὅστις ἐβομβάρδιζε καὶ ἐπολυβόλει τὰς ὑποχωρούσας Ἑλληνικὰς φάλαγγας.

Κατὰ τὰς πλέον ἀξιοπίστους πηγὰς ὡς ὁ σπῆκερ τοῦ Μπάρι Κουρούνης — (βρὲς τὸν Κουρούνη) — αἱ Ἑλληνικαὶ ἀπώλειαι ἀνῆλθον εἰς τοὺς οὐρανούς, ἐνῷ οἱ Ἰταλοὶ κατῆλθον εἰς τὸν Ἅδην.

Ἤδη διαφαίνεται ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸ σχέδιον τοῦ ἰταλικοῦ στρατηγείου, ἤτοι ἡ προσπάθεια νὰ παρασυρθοῦν οἱ ἐναπομείναντες Ἕλληνες μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς, ἥτις ἀποτελεῖ φραγμὸν ἀδιάβατον ὑπὸ πεζικοῦ. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἀσφαλῶς θὰ ἐπιτύχει διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ φθάσουν παντοῦ τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς, ὅτε πλέον ἡ πρωτοβουλία τῶν ἐπιχειρήσεων ἐκφεύγει τῶν χειρῶν των.

Ἕτερον σημαντικὸν γεγονὸς εἶναι ἡ αὐτομόλησις τριῶν ἰταλικῶν «ταγμάτων θανάτου» πρὸς τὰς γραμμὰς τῆς ζωῆς. Τὸ σχετικὸν πρὸ τὰς ἀνωτέρω ἐπιχειρήσεις ἰταλικὸν ἀνακοινωθὲν ἔχει οὕτω:

«Δυσμενεῖς ἀτμοσφαιρικαὶ συνθῆκαι. Χειμαρρώδεις βροχαί. Θερμοκρασία: μεγίστη εἰς τὴν κεφαλήν, ἐλαχίστη εἰς τοὺς πόδας. Ἄνεμοι ἐπικρατοῦντες; Ἰόνιον ἀγγλικοί, Ἀδριατικὴν ἀντιμουσολινικοί. Θάλασσα τεταραγμένη. Εἰς ὅλα τὰ μέτωπα φυτρώνουν κέρατα. Κατὰ ναυμαχίαν πρὸς ἐχθρικὰ πλοῖα ἀπωλέσαμεν μίαν μαούναν καὶ ἐξησφαλίσαμεν ἐντὸς τοῦ βυθοῦ δύο θωρηκτά, τέσσαρα καταδρομικὰ καὶ δύο-τρία ἀντιτορπιλλικά. Ὁ ἐχθρὸς ἀπώλεσεν ὁριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως πέντε ἀεροπλανοφόρα καὶ εἴκοσι πλοῖα τῆς γραμμῆς. Τὰ ἀεροπλάνα μας δὲν ἀπεμακρύνθησαν τῶν βάσεώντων».

Διὰ τὰς κατὰ θάλασσαν ἐπιχειρήσεις ἐγνώσθη ὅτι τὸ ἰταλικὸν Ναυαρχεῖον κατόπιν βραχέος ἀνακοινωθέντος ἐβύθισε πλῆξαν διὰ τ ε σ σ ά ρ ω ν μ ό ν ο ν λ έ ξ ε ω ν πέντε ἀεροπλανοφόρα, εἴκοσι πλοῖα τῆς γραμμῆς καὶ πεντηκοντάδα σκαφῶν προκαλύψεως τοῦ ἐχθροῦ. Περισσότεραι πληροφορίαι ἐλλείπουν.

Ἡ ἀεροπορικὴ τέλος δρᾶσις ὑπῆρξε πτωχὴ διότι ματαίως ἡ Ἀγγλικὴ καὶ Ἑλληνικὴ ἀεροπορία διέσχιζαν τοὺς αἰθέρας. Δι' εὐφυοῦς στρατηγήματος τὰ ἰταλικὰ ἀεροπλάνα δὲν ἀπεμακρύνθησαν τῶν βάσεών των, ἀναθέσαντα τὴν κατάρριψιν τῶν Ἀγγλοελληνικῶν εἰς Τσολιάδες, τσολιάδες, μπάμ, (ὤχ! τὴν πάθαμε!
Ἰμπέριουμ, ἰμπέριι — Κοιμᾶσαι
(Ντοῦτσε;
Οἱ Ἄγγλοι, οἱ Ἄγγλοι, τορ-
(πιλλοπλάνον, Τάρας,
Ὦ Τάλας ἐγώ! Βιρτζίνιο, ἀπω-
(λολός! Μάτρε νόστρουμ!
Βζζζζζζζζζζζ — ντζοὺμ τριὰ —
(ντζοὺμ τριά».
Διαβάστε Γκάϋντα, Ντοῦτσε. Σᾶς χρειάζεται τὸ διάβασμα.

Σ υ ρ ρ ε α λ ι σ τ ὴ ν Ἰ τ α λ ό ν, Ρώμην Οἱ κύριοι ποὺ μᾶς ἀναφέρατε δὲν μᾶς χρειάζονται. Ἔχομεν τὸν κ. Ἐγγονόπουλον, ὅστις μᾶς προεφήτευσε, γράφων: «Πήδηξα μιὰ φωτιά, πήδηξα δυό, τὴν τρίτη βρέθηκα στὸ Ἐλβασάν».

Ν τ ο ῦ τ σ ε, Ρώμην. Ὅ,τι μποροῦμε νὰ σᾶς ποῦμε εἶναι τὸ ἑξῆς: «Πίστευε, ὑπάκουε καὶ μάχου», καὶ ἐπὶ πλέον νὰ διαβάζετε, νὰ διαβάζετε πολὺ μάλιστα τ' ἀνακοινωθέντα τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατηγείου.

Σ ο ν τ ο ῦ, Τίρανα. Οἱ στρατιῶται σας ἦρθαν. Ὅταν ἔρθετε καὶ σεῖς μὴν ξεχάσετε νὰ περάσετε ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας. Προσφέρεται καὶ καφές.

Ἀ ε ρ ο π ό ρ ο ν, Νεάπολιν. Ἀπὸ τὴ γνωστὴ παληὰ παροιμία γιὰ τὴ Νάπολη, δὲ μπορούσαμε φυσικὰ νὰ ξέρουμε πὼς ἡ πόλη αὐτὴ βγάζει καὶ ἀεροπόρους. Πάντως καλὰ κάνατε νὰ μᾶς συμβουλευθεῖτε πρὶν ἐπιχειρήσετε νὰ πᾶτε στὴν Κρήτη. Λοιπὸν μάθετε πὼς ἐκεῖ ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους ὑπάρχουν καὶ Κρητικοί. Αὐτοὶ μάλιστα σᾶς ἀγαποῦν πολύ.

Κ ό μ η σ σ α ν Τ σ ι ά ν ο, Ρώμην. Διεβιβάσαμεν τὰ στοιχεῖα ποὺ μᾶς ἐστείλατε εἰς τὸν ἰατρόν. Δυστυχῶς ὁ πατήρ σας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ καλά. Πιθανὸν ὅμως νὰ βελτιωθεῖ ἡ κατάστασή του μὲ ὀκτὼ ψυχρὰ λουτρὰ (καταιονισμοὺς κοινῶς ντοὺς) τὴν ἡμέραν, μὲ θαλάσσιον ὕδωρ Τάραντος. Τὸ ὕδωρ τῆς Σαρδηνίας ἐπίσης πιθανὸν νὰ τὸν καταπραΰνει.

Μ π α ν τ ό λ ι ο, Ρώμην. Πάλι τὰ ἴδια; Σᾶς ἐτονίσαμεν ὅτι οἱ Ἰταλοὶ δὲν φεύγουν. Ἁπλῶς οἱ Ἕλληνες προχωροῦν.

Γ κ ά ϋ ν τ α, Ρώμην. Ἀρκετοὶ σχιζοφρενεῖς μᾶς ἐνοχλοῦν κύριε. Ἐπιτέλους δὲν εἴμαστε καὶ ψυχιατρεῖον!

❁

ΤΟ ΧΘΕΣΙΝΟΝ ΙΤΑΛΙΚΟΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

ΡΩΜΗ (Ἰδιαιτέρα ὑπηρεσία).— Τὸ Πρακτορεῖον Στέφανι μεταδίδει τὸ ἀκόλουθον Ἰταλικὸν ἀνακοινωθέν.

«Ὁ καιρὸς νεφελώδης ἢ νεφοσκεπὴς μετὰ βροχῶν καὶ χιόνων εἰς τὸ Ἀλβανικὸν μέτωπον. Θερμοκρασία μεγίστη 0ο, ἐλαχίστη — 173ο. Ἡ πτῶσις αὕτη τῶν θερμοκρασιῶν καὶ τὸ ψῦχος τοῦ ἀνακοινωθέντος ὀφείλονται εἰς ἀντιαξονικὸν σύστημα ἀντικυκλῶνος καλύπτοντος τὴν Μεσόγειον καὶ τὴν Βαλκανικήν, ἔχοντος δὲ ἐπίεντρον τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκίαν, καὶ ἐκτεινομένου μέχρι Μόσχας. Ἀνεμοιεπικρατοῦντες, Ἰόνιον ἀγγλόφιλοι, Ἀδριατικὴν φιλοβρεττανικοί, Αἰγαῖον καὶ Μάρε Νόστρουμ οὔτε κουβέντα νὰ γίνεται. Ἐκ τῶν ἄλλων μετώπων βρέχει μόνον... κέρατα».

❁

ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ

Στόλε, φοβερέ μου Στόλε
ποὺ σὲ βούλιαξαν οἱ Ἐγγλέζοι.
Σὲ λατρέψαμε τοῦ κάκου!
Ὦ Παρθένα Σὺ τῶν βράχων

Μεραρχία τῶν Κενταύρων,
Σὲ λατρέψαμε τοῦ κάκου!
Ντοῦτσε, φρικαλέε μου Ντοῦτσε
ποὺ σὲ πῆρε ἡ κάτω βόλτα.

Σὲ λατρέψαμε τοῦ κάκου!
Δόξα, φεύγεις καὶ χαρίζεις
στοὺς τσολιάδες τὰ φιλιά σου.
Σὲ λατρέψαμε τοῦ κάκου!

ΓΑΒΡΙΕΛΕ ΝΤ' ΑΝΟΥΣΙΟ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἀπὸ Δευτέρας εἰς τὸ «Πάλλας» ἡ μεγάλη ἐπιτυχία τῆς Λυρικῆς Σκηνῆς τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου

Γ. ΣΤΡΑΟΥΣ

Η ΝΥΧΤΕΡΙΔΑ

Ὀπερέττα σὲ πράξεις 3.

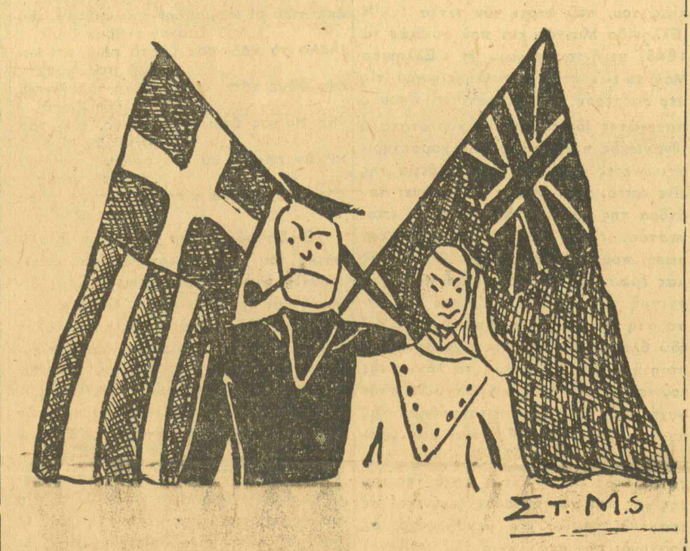

Ζήτω Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

Τοῦ κ. Μς. Τς.

Θεατρικὸς κόσμος

Ἡ νέα κωμικὴ ὄπερα

Στὰ παρασκήνια τοῦ μεγάλου θεάτρου «Κωμικὴ Ὄπερα ὁ φασισμὸς» γίνονται πυρετώδεις ἑτοιμασίες γιὰ τὴν πρώτη τοῦ καινούργιου ἔργου «Ἡ κατάληψη τῆς Ἑλλάδας».

Ὁ περίφημος ἠθοποιός, σκηνοθέτης καὶ θιασάρχης Μουσσολίνι δίνει διαταγὲς στοὺς θεατρίνους, στὰ κόρα, στοὺς μηχανικοὺς, στὰ μπαλέττα, στὴν ὀρχήστρα, ἀκόμα καὶ στοὺς κλακὲρ, ποὺ ἔχει τοποθετήσει μπόλικους ἀνάμε σα στὸ κοινό. Ὁ Μουσσολίνι ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ νέου αὐτοῦ ἔργου ὄχι μόνον σὰν θιασάρχης ἀλλὰ καὶ σὰν συγγραφέας. Γιατὶ πράγματι τὸ ἔργο αὐτὸ εἶνε δικό του, καὶ τὴν ἐπιτυχία του τὴν ἔχει κάνει ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου γιὰ λόγου του. Γιατὶ μερικὰ ἄλλα ἔργα, ποὺ ἔχει παίξει στὸ ἴδιο θέατρο «Κωμικὴ Ὄπερα», ὅπως «Ἡ κατάληψη τῆς Ἀλβανίας», «Ἡ μετὰ τῆς Γερμανίας συμμαχία». «Ἡ κατὰ τῆς Αἰγύπτου ἐκστρατεία» κλπ. δὲν εἶχαν τὴν ἐπιτυχία ποὺ εἶχε φανταστεῖ καὶ τώρα θέλει ὁπωσδήποτε τὸ ἔργο τοῦτο νὰ πετύχει πάσει θυσία. Ἔχει διαλέξει, λοιπὸν τοὺς καλύτερους θεατρίνους ἕναν κι' ἕναν, Σοντού, Μπαντόλιο κλπ. Κι' ὅλοι αὐτοὶ τὸν βεβαιώνουν, καθὼς καὶ ὅσοι δικοί του εἶδαν τὶς πρόβες, ὅτι τὸ ἔργο θὰ πάει ρολόϊ.

Ὅλα λοιπὸν στὰ παρασκήνια καὶ στὴ σκηνὴ ἑτοιμάστηκαν μὲ τὴ μεγαλύτερη προσοχὴ καὶ φροντίδα. Ἠθοποιοὶ ἄσσοι. Σκηνικὰ πλούσια. Κόρα, μπαλέττα, κομπάρσοι πολυπληθεῖς. Μαέστροι, μουσικοί, ὄργανα στὴν ἐντέλεια. Καὶ ἀρχιμαέστρος ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας καὶ θιασάρχης, ὁ Μουσσολίνι.

Ὁ Μουσσολίνι, ποὺ γεμάτος περηφάνεια καὶ κομπασμὸ γιὰ τὴ δόξα ποὺ θάπαιρνε σὲ λίγο μὲ τὴν παράσταση, δὲν πατοῦσε στὴ γῆ, παρὰ θαρρεῖς καὶ σηκωμένος ψηλότερ' ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο μερικοὺς πόντους ἀπὸ τὸ ἔδαφος, κυκλοφοροῦσε ἀνάερα κι' ἔδινε τὶς τελευταῖες ὁδηγίες του, φορώντας τὴν πιὸ ἐπίσημη στολή του γιὰ νὰ δεχθεῖ τ' ἀδιάκοπα χειροκροτήματα τοῦ κοινοῦ καὶ τὰ λουλούδια τῶν θαυμαστῶν του.

Ἡ ὡρισμένη ὥρα τῆς ἐνάρξεως ἔφταστε.

Ὁ Μουσσολίνι μὲ ὕφος χιλιάδων τόνων περηφάνειας χτυπάει τὸ κουδοῦνι. Ἡ αὐλαία ἀνοίγει καὶ ἡ παράσταση ἀρχίζει.

Ἕνας σωματώδης πάνοπλος σιδερόφραχτος ἱππότης φανερώνεται στὸ προσκήνιο, ἀκολουθούμενος ἀπὸ ἄπειρες μπαλαρίνες ντυμένες στρατιωτικά, καὶ ἀρχίζει ν' ἀπαγγέλλει μὲ βαρύτατο στόμφο, ἐνῷ ἡ ὀρχήστρα μέ τὰ ἀπειράριθμα ὄργανα συνοδεύει τὸν παιάνα.

Βαρδᾶτε, ὦ Ἕλληνες κλέφτες,
δοῦλοι κακοῦργοι καὶ ψεῦτες!
Ἐμπρὸς, νὰ περάσω βαρδᾶτε!
Ἀπ' τὰ μέρη σας μέσα φευγᾶτε
κι' ὅπου διάολο θέτε ἂς πᾶτε!
Σκοῦψτε ἐμπρός μου καὶ προσκυνᾶτε,
γιατ' ἀλλοιῶς σὰν ἀρνιὰ θὰ σᾶς σφάξω,
βάμπω μέσα, θὰ κόψω, θὰ ράψω
κι' ὅλους ἔτσι χάπ! θὰ σᾶς χάψω!...

Στὶς πρῶτες στιγμὲς τὸ κοινὸ ἐφάνη κάπως ἐπιφυλακτικὸ μ' ὅλο τὸ θόρυβο τῆς κλάκας. Μ' ἀκρβῶς σ' αὐτὸν τὸ στίχο ἔγινε κάτι ἀναπ[illegible]ηχο καὶ τρομερό.

Δὲν ξέρει κανεὶς ἀπὸ ποῦ καὶ πῶς, ξεπετάγεται στὴ σκηνὴ ἕνας εὔζωνος. Φαίνεται πὼς κανεὶς ἀπ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς θεατρίνους δὲν τὸν εἶχε προσέξει ποὺ ἦταν ἐκεῖ στὰ παρασκήνια. Καὶ σηκώνοντας ὁ εὔζωνός μας σὰν ἀστραπὴ τὴν ποδάρα του, δίνει μιὰ κλωτσιὰ μὲ τὸ τσαρουχι του στὰ μοῦτρα τοῦ σιδερόφραχτου θεατρίνου, συνεχίζοντας τὸ στίχο του:

Ἔ, πάρε τοὺ λ'πὸν νὰ στὴν ἀνάψου
κι' ὅλους ἰδῶ ἀπ' κάτ' νὰ σᾶς γράψου!

Τὸ τί ἔγινε στὸ θέατρο μὲ τὴν ἐμφάνιση καὶ τὴ σκηνὴ αὐτὴ εἶνε ἀπερίγραπτο. Ὁ ἱππότης ἐσωριάστηκε χάμω ἄθλιος, οἱ μπαλαρῖνες καὶ οἱ κομπάρσοι τῶσκασαν καὶ τὸ κοινὸ σκασμένο στὰ γέλια χειροκροτοῦσε καὶ ποδοκροτοῦσε, ἐσφύριζε κι' ἐξητωκραύγαζε, ἀλλὰ πρὸ παντὸς γελοῦσε, γελοῦσε!...κι' ἐφώναζε στὴ σκηνὴ τὸν συγγραφέα, σκηνοθέτη καὶ ἀρχιθεατρῖνο Μουσσολίνι γιὰ νὰ τὸν προγγίξει.

Ἀλλ' αὐτὸς εἶχεν ἐξαφανιστεῖ.

Γ.

ΤΟ ΜΑΤΣ

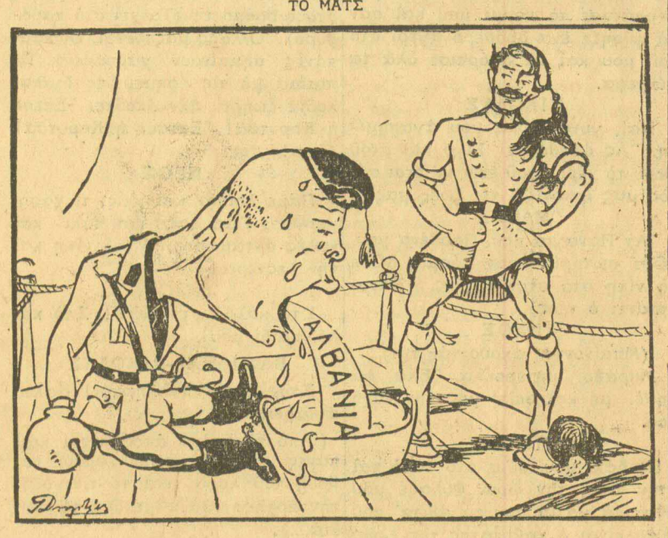

Ὁ πρῶτος γῦρος — Τοῦ κ. Δουρδούφη

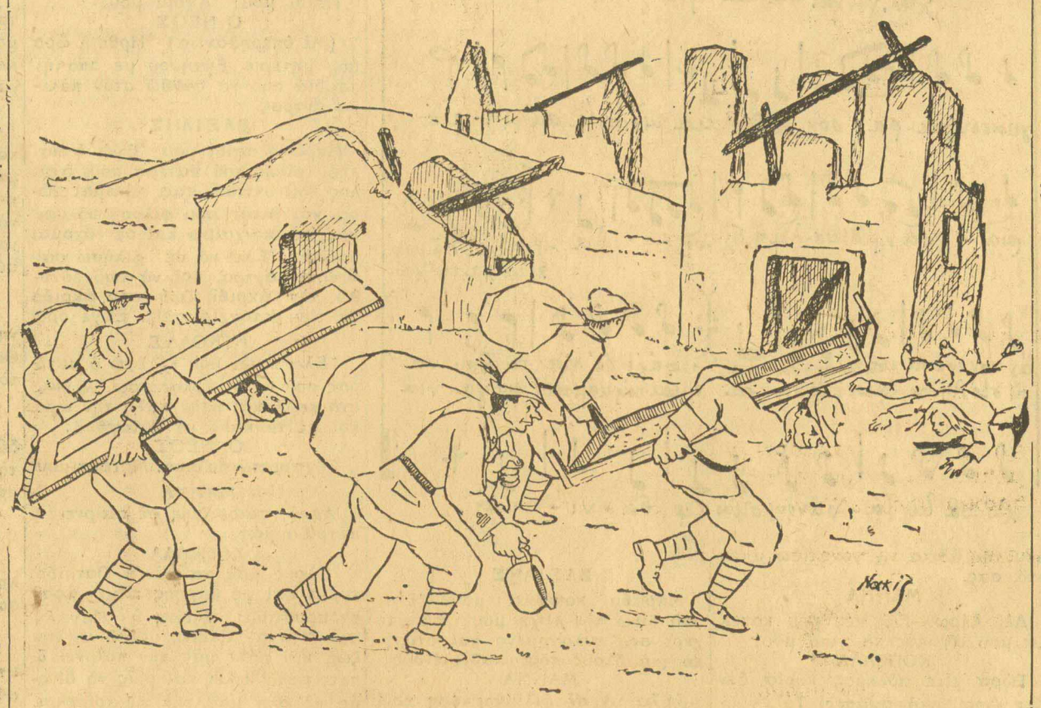

Ἔχουν κι' οἱ ἰταλοὶ τὰ λαφυράκια τους — Τοῦ κ. Νάκη

Τοῦ κ. Μς. Τς.